

Adınızı soyadınızı giriniz

Tez kabul edildikten sonra yapılan **sabit ciltte sırt yazısı** bu şablona göre yazılacak. Yazılar tek satır olacak
Cilt sırtı yazıların yönü yukarıdan aşağıya
(sol yandaki gibi) olacak .

Tez, Yüksek Lisans'sa, YÜKSEK LİSANS TEZİ;

Doktora ise DOKTORA TEZİ ifadesi kalacak

Tez Sınavının yapılacağı yılı yazınız

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

**ÖZEL ORTA ÖĞRETİM KURUMLARINDA AKADEMİK
BAŞARI VE YAŞIN MESLEKİ İLGİ VE DEĞERLER
ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**

ALİ RIZA ERDOĞAN

**DANIŞMAN
PROF.DR. HALİM İŞSEVER**

**HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI
HALK SAĞLIĞI PROGRAMI**

İSTANBUL-2021

İTHAF

Zor koşullarda her türlü fedakarlıkla okumamı sağlayan anneme ve babama ithaf ediyorum

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam sırasında sürekli desteklerini benden esirgemeyen tez danışmanım Prof.Dr.Halim İşsever'e ve istatistik çalışmalarında bana destek veren Doktora Öğrt. Üyesi Dr.Sevda Özel Yıldız'a teşekkür ederim

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	ii
BEYAN	iii
İTHAF	iv
TEŞEKKÜR.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
SEMBOLLER / KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii
ÖZET	xiv
ABSTRACT.....	xv
1. GİRİŞ VE AMAÇ	1
2. GENEL BİLGİLER.....	8
2.1 Meslek.....	8
2.2. Meslek Seçimi.....	9
2.3. Benlik Kavramı.....	13
2.4. Kişilik.....	14
2.5. İlgisi.....	14
2.6. Yetenek.....	15
2.7. Değerler.....	15
2.8. Mesleki Olgunluk.....	16
2.9. Mesleğe Yönlendirme.....	16
2.10. Mesleki Gelişim Kuramları.....	18
2.10.a. Özellik Faktör Kuramı.....	18
2.10.b. Holland'ın Tipoloji Kuramı.....	18
2.10.c. Psikanalitik Kuram.....	18
2.10.d. ROE'nun Gereksinim Kuramı.....	19
2.10.e. Karar Kuramları.....	19
2.10.f. Gelişim Kuramları.....	19
2.10.g.Super'in Gelişim Kuramı.....	20
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	22

4. KONU İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	23
5. BULGULAR.....	27
6. TARTIŞMA.....	79
7. ÖNERİLER.....	86
8. KAYNAKLAR.....	88
EKLER.....	92
FORMLAR.....	105
ETİK KURUL KARARI.....	106
İNTİHAL RAPORU İLK SAYFASI.....	105
ÖZGEÇMİŞ.....	108

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. 75 Puan üstünde olan yetenek, ilgi ve değerlerin cinsiyete göre dağılımları.....	58
Tablo 2. Sözel yetenek puan aralıklarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	59
Tablo 3. Sayısal yetenek puan aralıklarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo 4. Şekil - uzay yetenek puan aralıklarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	56
Tablo 5. Temel bilim ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo 6. Sosyall bilim ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo 7. Canlı varlık ilgi alanı alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo 8. Mekanik ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo 9. İkna ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	88
Tablo 10. Ticaret ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo 11. İş ayrıntıları ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo 12. Edebiyat ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo 13. Güzel sanatlar ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo 14. Müzik ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo 15. Sosyal yardım ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55

Tablo. 16. Yeteneği kullanma değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş Gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo. 17. Yaratıcılık değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo. 18. Yarışma değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo. 19. İş birliği değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre ddağılımı.....	55
Tablo. 20. Değişiklik değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo. 21. Düzenli yaşam değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo. 22. Liderlik değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo. 23. Kazanç değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo. 24. Ün sahibi olma değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo 25. Sözel yetenek puanlarının cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo 26. Sayısal yetenek puanlarının cinsiyte göre dağılımı.....	55
Tablo. 27. Şekil – uzay yetenek puanlarının cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo.28. Temel bilim ilgisi puanlarının cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo. 29. Sosyal bilim ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo. 30. Canlı varlık ilgi alanı puanların cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo. 31. Mekanik ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo. 32. İkna ilgi lanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo. 33. Ticaret ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımları.....	55
Tablo. 34. İş ayrıntıları ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo. 35. Edebiyat ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo. 36. Güzel sanatlar ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağıımı...	55
Tablo. 37. Müzik ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo. 38. Sosyal yardım ilgi alanı puanların cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo. 39. Yeteneği kullanma değeri puanların cinsiyete göre dağılımı..	55

Tablo. 40. Yaratıcılık değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo. 41. Yarışma değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo. 42. İşbirliği değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo. 43. Değişiklik değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo.44. Düzenli yaşam değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo. 45. Liderlik değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo. 46. Kazanç değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı.....	55
Tablo. 47. Ün sahibi olma değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı....	55
Tablo 48. Sözel yetenek puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo. 49. Sayısal yetenek puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo. 50. Şekil- uzay yeteneği puanların yaş gruplarına göre dağılımı..	55
Tablo. 51. Temel bilim ilgisi puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı...55	55
Tablo. 52. Sosyal bilim ilgisi puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı...55	55
Tablo. 53. Canlı varlık ilgisi puanların yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo. 54 Mekanik ilgi alanı puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı...55	55
Tablo. 55. İkna ilgisi puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo. 56. Ticaret ilgisi puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo. 57. İş ayrıntıları ilgi alanı puanların yaş gruplarına göre dağılımı..55	55
Tablo. 58. Edebiyat ilgi alanı puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı..55	55
Tablo. 59. Güzel sanatlar ilgi alanı puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo. 60. Müzik ilgisi puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo. 61. Sosyal yardım ilgi alanı puanlarının yaş grupların göre dağılımı.....	55
Tablo.62. Yeteneği kullanma değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.....	55
Tablo. 63. Yaratıcılık değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı...44	44
Tablo. 64. Yarışma değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.....	44
Tablo. 65. İşbirliği değeri puanların yaş gruplarına göre dağılımı.....	44
Tablo. 66. Değişiklik değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.....	44
Tablo. 67. Düzenli yaşam değeri puanlarının yaş gruplarına	

Göre dağılımı.....	44
Tablo. 68. Liderlik değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.....	44
Tablo. 69. Kazanç değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.....	44
Tablo. 70. Ün sahibi olma değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.....	44.
Tablo.71. Sözel yetenek puanlarının okul başarısına göre dağılımı.....	44
Tablo. 72. Sayısal yetenek puanlarının okul başarısına göre dağılımı...	55
Tablo. 73. Şekil – uzay yetenek puanlarının okul başarısına göre dağılımı.....	55
Tablo. 74. Temel bilim ilgisi puanlarının okul başarısına göre dağılımı..	55
Tablo. 75. Sosyal bilim ilgisi puanlarının okul başarısına göre dağılımı..	55
Tablo. 76. Canlı varlık ilgisi puanlarının okul başarısına göre dağılımı...	55
Tablo. 77. Mekanik ilgisi puanlarının okul başarısına göre dağılımı.....	55
Tablo. 78.İkna ilgisi puanlarının okul başarısına göre dağılımı.....	55
Tablo. 79. Ticaret ilgisi puanlarının okul başarısına göre dağılımı.....	55
Tablo. 80. İş ayrıntıları ilgisi puanlarının okul başarısına göre dağılımı..	55
Tablo. 81. Edebiyat ilgisi puanlarının okul başarısına göre dağılımı.....	55
Tablo. 82. Güzel sanatlar .ilgisi puanlarının okul başarısına göre dağılımı.....	55
Tablo. 83. Müzik ilgisi puanlarının okul başarısına göre dağılımı.....	55
Tablo. 84. Sosyal yardım . ilgisi puanlarının okul başarısına göre dağılımı.....	55
Tablo. 85. Yeteneği kullanma .değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı.....	55
Tablo. 86. Yaratıcılık .değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı..	55
Tablo. 87. Yarışma . değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı..	55
Tablo. 88. İşbirliği. değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı...	55
Tablo. 89. Değişiklik değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı..	55
Tablo. 90. Düzenli yaşam değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı.....	55
Tablo. 91. Liderlik . değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı..	55
Tablo. 92. Kazanç değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı.....	55

Tablo. 93. Ün sahibi olma değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı.....	55
Tablo. 94. Sözel yetenek puanları lojistik regreresyonanaliz sonuçları.	55
Tablo. 95. Sayısal yetenek puanları lojistik regreresyonanaliz sonuçları	55
Tablo. 96. Şekil–uzay yetenek puanları lojistik regreresyon analiz sonuçları	55
Tablo. 97. Temel bilim puanı puanları lojistik regreresyon analiz sonuçları	55
Tablo. 98. Mekanik ilgi puanı puanları lojistik regreresyon analiz sonuçları	66
Tablo. 99. İkna ilgi puanı puanları lojistik regreresyon analiz sonuçları	55
Tablo. 100. Ticaret ilgi puanı puanları lojistik regreresyonanaliz sonuçları	55
Tablo. 101. Sosyal yarım ilgi puanı puanları lojistik regreresyon analiz sonuçları	55

SEMBOLLER / KISALTMALAR LİSTESİ

KDE: Kendini Değerlendirme Envanteri

ÖZET

Erdoğan, A. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı ABD. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul. 2021.

ÖZEL ORTA ÖĞRETİM KURUMLARINDA AKADEMİK BAŞARI VE YAŞIN MESLEKİ İLGİ VE DEĞERLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Kişilerin hayat başarıları ve mutlulukları kendisine uygun bir meslek seçimi ile yakından ilişkilidir. Kişinin kuracağı yaşam stili ve toplumla kuracağı ilişki biçimi, toplumda kendisini konumlandırması büyük ölçüde bu kararlar ile ilişkilidir.

Ortaöğretim kurumlarının temel amaçlarından birisi de bireyin ilgi, yetenek ve değerleri doğrultusunda potansiyeline uygun bir mesleğe hazırlamak ve toplumda verimli olmasını sağlamaktır. Yüksek öğretim programına hazırlamanın bir anlamı da kişiyi mesleğe hazırlamaktır. Dolayısıyla bireyler önemli bir karar verme durumu ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Kişilerin bu karar sürecine hazırlanmaları kendilerini ve meslekleri tanımasını toplumdaki işlev ve yerini statüsünü bilmelerini gerektirmektedir ve bu durumda mesleki rehberlik ve psikolojik hizmetleri gerektiren bir durumdur. Mesleki gelişim ve bu seçimin belirginleşmesi ve kişiler açısından sağlıklı karar verebilmeleri bir aşamayı izlemekte ve bu aşama da kişilik gelişimi ile alakalı olup benzer bir gelişim sürecini takip etmektedir. Yanlış verilen mesleki kararlar sonucunda bir kısım bireyler bölüm değiştirmekte, okulu bırakmakta veya mezun olduktan sonra mesleği dışında işler yapmaktadır ki bu durum ülke ekonomisi içinde bir kayıptır.

Bu araştırma ile mesleki rehberlik faaliyetlerine ve meslek seçim sürecine, bu süreçte verilen destek hizmetlerinin organizasyonuna katkıda bulunmak amacı ile FMV Özel Ayazağa Işık Lisesinde hazırlık, 9.sınıf, 10.sınıf ve 11. sınıflardan oluşan 300 kişiye KDE (Kendini Değerlendirme Envanteri) uygulanmış ve sonuçları SPSS programı ile değerlendirilmiştir. Yetenek, ilgi ve değer puanları öğrencilerin yılsonu akademik başarıları, cinsiyetleri ve bulundukları yaş düzeyi ile ilişkilendirilerek anlamlılık düzeylerine ve ilişkisine bakılmıştır. Elde edilen sonuçlarda cinsiyetin mesleki ilgi, değer ve yeteneklerin gelişiminde ve karar süreçlerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Akademik başarı da belli düzeyde yetenek, ilgi ve değerlerde bir etkiye sahip iken bulundukları yaş düzeyinin bu süreçte bir etkisinin olmadığı, yaş düzeyleri arasında bu yönde anlamlı bir farklılık yaratmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Meslek, Meslek Seçimi, Mesleki Rehberlik, İlgi, Yetenek,

ABSTRACT

Erdogan, A. Istanbul University Health Sciences Institute, Department of Public Health. MSc Thesis. Istanbul. 2021.

THE IMPACT OF AN ACADEMIC SUCCESS AND AGE ON PROFESSION AND VALUES IN SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS

The individual success and happiness hinge on their choice of profession. The lifestyle and the way that they will determine a relationship with the society and also positioning themselves in the society are mostly related to this decision.

One of the main objectives of the secondary education institutions is to prepare an individual for a profession suitable to their potential in line with their interests, abilities and values and to ensure that they are productive in the society. Another meaning to arrange for the higher education program is to prepare the person for the profession. Therefore, individuals are faced with an important decision-making situation. During this process individuals require to prepare and discover about themselves and the profession; the function and the necessity of that occupation additionally in this case, this is a situation that requires vocational guidance and psychological services. The development of profession and the clarification of choice that was made for occupation and also making a logical and rational decision about the profession is related to the personal development and follows a similar improvement process. By the making wrong professional decisions, some people change their departments, drop out of colleges or prefer about different occupations outside of their professional background after their graduation, that leads to a loss in the country's economy.

In this research, the career guidance activities and the career selection process were examined. In order to contribute to the organization of the support services provided in this process, KDE (Self-Assessment Inventory) was applied to 300 students from the preparatory, 9th, 10th and 11th grades at FMV Private Ayazaga Isik High School besides the results were evaluated with the SPSS program. The ability, interest and scores of values were correlated with the students' academic achievements at the end of the term, additionally they were examined due to their gender, age, and significance levels. With the results obtained, it was concluded that the gender is an effective in both the development of professional

interests, the values, abilities and also the decision processes. Although the Academic achievement also have an effect on a certain level of abilities, interests and values it was concluded that individual's age did not have an effect on this process and there was no significant difference between the ages.

Key Words: Occupation, Choosing an Occupation, The Occupational Guidance, Interest, Ability

ZUSAMMENFASSUNG / RESUME

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Meslek seçimi ve meslek seçmeye karar vermek bir gelişim olgunluğu basamağına erişmeyi, erişilen bir olgunluk basamağından sonra da gerekli bilgi, deneyim ve görüş donanımına sahip olmayı gerektirmektedir. Bireyin kendi değer, beklenti, yetenek, ilgi, benlik durumu, istek ve amaçlarının farkında olması ve kendi istekleri ile çevrenin isteklerini birbirinden ayırt edebilecek yeterliliğe ulaşması, yaşam amaçları ve hedefleri açısından oldukça önem arz etmektedir.

Genel olarak insanlar günün üçte birisini işyerinde geçirmekte ve mesleği ile ilgili uğraşlar içinde olmaktadır. Bu zaman diliminde içinde bulundukları ortam, sorumluluk ve her türlü durum, duygu ve hislerinde de belirleyici rol almaktadır. Bu duygu ve hisleri de yaşamın diğer alanlarına doğal olarak sirayet ederek yaşamın tümünü kapsayan bir etki oluşturmaktadır. Dolayısı ile aslında bir yaşam biçiminin anahtar rolü gibi de durmaktadır meslek. İş doyumu ile yaşam doyumunun paralel gittiğinden yola çıkarsak, yaşamsal mutluluk açısından da önemli bir seçim olacaktır meslek seçimi.

Genel olarak kişiler okulda başarılı olduğu derslere paralel meslekler seçme eğilimine girmekte ve böyle de yönlendirilmektedirler. Oysa okul aynı zamanda bir yaşamsal alan ve bu yaşamsal alanında toplumdaki bir çok faaliyet ilişkiler bütünü burada deneyimlenmektedir. Arkadaşlar arasındaki ilişkileri, katıldığı etkinlikler ve buralarda üstlendiği roller, katıldığı projeler, ders dışı faaliyetleri, boş zaman uğraşlarının hepsi meslek seçme konusunda ipuçları taşımaktadır. Ayrıca kişilerin sağlıklı ve kendisi ile uyuşan bireysel özelliklerine uygun bir meslek seçmesi için mesleğin toplumda yaşamsal olarak sağladığı olanaklar, toplumdaki yeri, saygınlığı, o meslekteki bireylerin sosyal ilişkileri ve sosyal çevresi, mesleğin gelecekteki yeri ve geçerliliği konularında da bilgilenme şarttır. Bütün bu bilgilerin öğrencilere kazandırılması için bir mesleki rehberlik çalışmasına ihtiyaç olmaktadır. Bu dönemdeki bireylerin danışmanlık desteğine ihtiyaçları olacaktır.

Ailelerin meslek seçimi konusunda kızlar ile erkeklere farklı yaklaşıtları bilinen bir gerçektir. Erkeklerin meslek seçimi konusunda fazla ısrarcı ve yönlendirici yaklaşan aileler, kızlar konusunda daha serbest bırakan bir tarz izlemektedirler. Ailelerin farklı yaklaşıtları kişilik örgütlenmesi ve değerlerin oluşması ve sürdürülmesi açısından da önemli bir yerde durmaktadır. Kültürel yapının kızlara yüklemiş olduğu davranış normlarının farklı oluşu doğal olarak gelecekte beklenli ve gelecekteki beklentilere ulaşma motivasyonu açısından da bir etkisi olacaktır.

Bir çok insan seçmiş olduğu mesleğin getireceği hayat biçimini bilmediği veya incelemeyi için başarısız, verimsiz ve mutsuz olmaktadır (Baltaş,1993).

Bireylerin meslek seçme aşamasında başka bir etken ise çevrenin ve ailenin beklentileri ve yönlendirmeleri, birey için önemli kişilerin görüşleri beklentileri, etkisinde kaldığı kişiler, fantezi ve hayal dünyası da bir etki oluşturmaktadır. Bütün bu beklenti bombardımanı altında bireyin kendi istekleri ve kendi istekleri haline getirilmiş olan giydirilmiş istekleri birbirine karışmaktadır. Bireyin meslek seçme aşamasına kadar olan benlik gelişimi, kendilik algısı ve dış dünyasının beklentileri harmanlanmaktadır. Bireyin kendini tanıması, içsel süreçlerin farkında olması, toplumda nasıl bir yer ve rol üstlenmek istediğinin farkına varması bir olgunluk gerektirmektedir. Bu olgunluk aşamasına ve gelişim aşamasına ulaşmadan verilecek kararların kişiyi gelecekte ne kadar mutlu edeceği ve ne kadar istekli olmasını geçerli kılacağı şüphelidir. Mesleği icra ederken başarılı olabilmesi, mutlu olabilmesi, toplum ile dengeli ve doyumlu bir ilişki geliştirebilmesi ve uzun vadede ruhsal sağlığı için meslek seçimi kararı hayati bir yerde durmaktadır.

Meslek seçmek aslında bir taraftan da kişinin toplum içinde kendisini konumlandırmasıdır. Söz konusu olan ise kendisi ile uyumlu bir konumlandırma mı kendisi ile uyumsuz bir konumlandırma mı içine girdiğidir. Yanlış konumlandırma neticesinde benlik algısının zarar görmesi, benlik saygısının zarar görmesi, uyumsuzluklar, zorlanmalar ve hatta ruhsal patolojileri beraberinde getirme ihtimali vardır. Meslekte başarılı veya başarısız olma durumu ile de toplumda ayrıca bir ekonomik kayıp veya kazanım söz konusu olacaktır.

Bireyin yaşamda kendisini gerçekleştirmeye gidecek yol aslında burada doğru mesleği seçmesi ile de bağlantılı durmaktadır. Kişi yaşamda aksiyon içinde olan mı olacak, aksiyonları takip eden kişi mi olacak? Yeni yollar bulup yeni çözümler üreten kişi mi olacak, sunulan çözüm yollarını takip eden, açılmış olan yollardan gidecek kişi mi olacak? İçsel yönelimi ve içsel ihtiyaçları hangisine uygun düşmektedir, hangileri ile ayrışmaktadır? Bu durum da bireyin kendisini tanımasına yardım süreçlerine gereksinim doğurmaktadır. Eğitim kurumlarında rehberlik ve yardım faaliyetlerinin etkin ve kişinin ihtiyaçlarına uygun hale getirilmesi büyük önem taşımaktadır. Ülkemizde öğrenciler lise yıllarının ilk aşamasında bölüm seçmekte ve liseyi bitirince de bu bölümlere kaynaklık eden alanlarda meslekler seçmektedirler. Dolayısı ile seçeceği meslek gruplarına lise yıllarının ilk aşamasında karar vermektedir. Daha sonra bölüm değiştirmeler için şans verilmekte ise de bu durum puan kaybına yol açtığından kolay olmamaktadır. Zaten seçtiği bölüme göre kendini şartlandırmakta ve sınırlandırmaktadır çoğunlukla öğrenciler. Oysa mesleğe karar verme aşaması kişilik gelişimine paralel olarak bir gelişim ve dönüşüm sürecini takip etmektedir. Verilen karar ise bu süreç tamamlanmadan gerçekleşmektedir. Bazı kişilerde üniversiteyi bırakmaya, bölüm değiştirmeye neden olurken bu durum bazılarında ise üniversiteyi bitirdikten sonra mesleği dışında işler yapması gibi sonuçları doğurmaktadır. Meslek seçmeye karar vermenin ilk basamağı olan lise de bölüm seçmek çoğunlukla okul başarısına göre yapılmakta ve çoğunlukla bir oldu bitti durumunda gerçekleşmektedir. Seçilen bölümün ise meslek tercih etme aşamasında bağlayıcı yanı oldukça kuvvetli olmaktadır.

Mesleklerin toplumdaki işlevi ve yeri son yıllarda hızla değişmektedir. Bazı meslekler önemini kaybederken yeni yeni meslekler ortaya çıkmakta, bazı meslekler daha ön plana geçmekte veya ihtiyaç duyulma oranı artmaktadır. Bölümlerin öğrenci kabulleri maalesef toplumsal ihtiyaç oranı ile paralel olmamakta ve bu durum da daha dikkatli meslek seçmeyi gerektirmektedir. Toplumda gereğinden fazla mezun veren bazı bölümler iş dünyasında ihtiyaç olmamasına rağmen, iş bulma olanakları olmamasına rağmen yüksek sayıda öğrenci kabul etmeye devam etmektedirler. İsteddiği meslek olmasa bile bir yere yerleşme ve açıkta kalmama güdüsü ile öğrenciler bazı bölümleri tercih etmek

zorunda kendilerini hissetmektedirler. Açıkta kalma kaygı ve baskısı da öğrenciyi kendisi ile bağlantısız herhangi rast gele bir yere yerleşmesine ve isteksiz seçimler yapmasına yol açmaktadır. Burada da kişinin farkında olarak kaygıdan kaçmak için uyumsuz bir meslek seçmesi anlamına gelmektedir.

Mesleklerin koşulları ve ne tür yetiler gerektirdiği, nasıl bir yaşam biçimine yol açtığı ve kişinin toplum ile ilişkisini nasıl belirlediği meselesi mesleki rehberlik faaliyetleri konusudur. Etkin mesleki rehberlik faaliyetlerini okul psikolojik danışmanlar tarafından yürütülmesi bu sürecin zorunlu bir tarafıdır. Meslek seçmek sadece iş hayatında yapılacak bir işi seçmek değil aynı zamanda bir yaşam biçimi seçmektir. Meslekte sürdürülen yaşam kişinin kendisini algılamasını, toplumla ilişkilerini, değerlerini, yaşamı algılayış tarzını da belirleyecektir.

Anne-baba çocuk arasındaki ilişkinin, çocuğun ileride oluşturacağı gereksinimlerini doyurma şeklini belirlemede etkili bir durum olacağı kuşkusuzdur. Gelişim dönemlerinde çocuğun oluşturacağı ihtiyaçlarını doyurma tarzı kişinin yetenek, ilgi ve tutumlarında hangilerini geliştireceğini belirleyecektir. Seçeceği meslek için bu durum ona bir altyapı oluşturacaktır. (Kuzgun,1995)

Gelecek yaşamı için önemli bir karar verme durumunda olan birey, kendisi ve çevre koşulları hakkında bilgi toplamaya yönelik maksatlı davranışlara girer. Bu dönemde birey daha önce olduğundan fazla bilinçli olarak kendisini yetişkin rollerinde dener, ilgi ve yeteneklerini sınar; aynı zamanda dış gerçekleri değerlendirir. Bir meslek için gerekli olan para, eğitim, olanaklar gibi koşulları dikkate alır. Bazı yaşantılarla bu geliştirmekte olduğu kararlar bozulmazsa bazı planlar yapar ve bu kararları gittikçe keskinleşmeye başlar ve zamanla bu kararlara bağlanma artar. (Süper ve Bohn,1970)

Super'e göre çocukların meslek fantezileri, dünya hakkında edindikleri bilgiler arttıkça bu durumdan etkilenir ve bu durum ilgiye dönüşmeye başlar. İlgi de geliştikçe keşifler açığa çıkar. (Super,1957)

Piaget'e göre ergenler, problem çözme ve planlama becerilerinin gelişmesi aşamasında kademeli olarak değişimler yaşarlar. Yaş ilerledikçe planlama daha sistematik olmaya başlar ve ergenler kendilerini çok değişik

biçimlerde düşünmeye ve farklı iş ortamlarında hayal etmeye başlarlar. Diğer bir deyişle ergenler bir işte çalışıyor olarak düşünerek daha gerçekçi tasarlayabilme yetisi kazanırlar.

Sosyal bilişsel öğrenme kuramına göre, insan pasif bir tepki verici değildir. Davranışları basit bir şartlanma ile oluşmaz ve değiştirilemez. Birey kendi geleceğini tayin eden proaktif ve öz denetime sahip bir organizma olarak tanımlanmaktadır. Yetkinlik düzeyi ve yetkinlik alanlarının gelişmesi kişinin geleceği planlaması açısından ve motivasyonel süreçleri açısından önemli bulunmaktadır. Soyut düşünme yetkinlik alanı; görsel deneyimleri, zihinsel modellere dönüştürme ve gelecekteki davranışları için rehber olarak kullanma olarak tanımlanırken, öngörme hareketleri yetkinlik alanı, planlama sonucunda elde edilecek sonuçları tahmin etme, performans hedefi belirlemedir. (Işık,2007:198)

Mesleki rolleri yerine getirmek açısından yeterlilik inancı yüksek olanlar daha fazla kariyer seçeneklerine yönelmekte, eğitimleri açısından kendilerini farklı seçeneklere ulaşacak şekilde hazırlamaktadırlar (Lent,Brown ve Hackett,1994)

Akademik başarısı yüksek olan öğrencilerle akademik başarısı düşük olan öğrenciler arasında meslek kararını oluşturan ilgilerin ve değerlerin gelişme düzeyi arasında fark olacağı varsayılmaktadır. Bu araştırmanın amacı, yaşla beraber ilgi ve değerlerin nasıl değiştiği ve hangi yaşlarda daha çok belirginleştiği ve dolayısı ile kişilerin meslek tercihlerini sağlıklı olarak yapabilecekleri yaş döneminin saptanmasıdır. Böylece ortaöğretim kurumlarında öğrencilere verilecek psikolojik danışmanlık ve mesleki yönlendirme çalışmalarına ışık tutmak hedeflenmektedir. Kişilerin ilgi ve değerlerini tanıması için ne gibi çalışmalar yapılabileceği, lise ikinci sınıfta alan seçimi ve sonraki yıllarda yaptıkları meslek tercihlerini ne kadar ilgi ve değerleri doğrultusunda yaptıklarının saptanmasına çalışılacaktır.

Hangi yaşlarda ilgiler ve değerler belirginleşiyor ve kişiler alan seçmeye, mesleki tercihlerde bulunmaya hazır oluyorlar.

Akademik başarının kişilerin ilgi ve değerlerinin oluşmasında nasıl bir etkisi olmakta ve akademik başarı ile ilgi ve değerler nasıl bir farklılık

göstermektedir? Akademik başarı düzeyinin kişinin kendini algılamasında bir farklılık yarattığı benlik algısını etkilediği gerçeğinden hareketle başarı değişkeninin mesleki yönelimdeki etkisinin sorgulanması da hedefler arasındadır.

Kültürel olarak erkek ve kız çocuklarına yaklaşımın farklı olduğunu ve cinsiyet rolleri gereği farklı değerlere yöneldikleri gerçeğinden hareket ettiğimizde ilgi, değer ve yetenek alanında nasıl bir farklılaşma olmakta, mesleki yönelimde nasıl değişikliklere yol açmakta olduğu anlaşılmaya çalışılacaktır. Cinsiyet faktörünün değişken olarak meslek seçiminde nasıl bir gücü ve etkisi olmaktadır sorusuna yanıt aranacaktır.

Ortaöğretim kurumlarında öğrencilerin mesleklere yönlendirilmesi ve alan seçmesi için en uygun yaş dönemi nedir, bu dönemlerde bireylerin ne gibi yardımlara ihtiyaçları olmaktadır? Bölüm seçimleri, mesleki tanıtım faaliyetleri ve bireyin kendisini tanımasına yönelik yapılan mesleki faaliyetlerin doğru zamanlarda ve ihtiyaca cevap verecek zamanlama ile verilmesine ışık tutmak hedeflenmektedir.

Öğrencilerin kendilerini, ilgi ve değerlerini tanımaları ve bu doğrultuda gelecek planlarını yapabilmelerini ve doğru mesleki kararlar verebilmeleri için ne gibi çalışmalar yapılabilir? Öğrenci psikolojik hizmetleri ülkemizde çok geç başlamış ve henüz tam istenildiği işlevsellik düzeyine getirilememiştir. Mesleklere doğru karar verme ve kişiye uygunluğunu sağlama hem bireylerin, hem ailelerin ekonomik ve sosyal sonuçları bakımından da devletlerin sorunu olan bir konudur. Eğitim sistemlerinin temel amaçlarından bir kısmının bireyin yetilerine uygun gelişmesi, meslek sahibi olması ve toplumda verimli olacağı alanlarda faaliyetlerde bulunması, üretime katılması ve değer yaratmadır. Eğitim sisteminin ve birimlerinin bu amaç doğrultusunda dizayn edilmesi, gerekirse revize edilmesi ve eğitim sürecinin amaçlar doğrultusunda işlev görmesinin sağlanması ana hedef olmalıdır.

Bu tez çalışması ile yukarıdaki sorulara cevap bulunmaya çalışılacaktır. Orta öğretim kurumlarında öğrenciler lise ikinci sınıflarda alan seçmekte ve daha sonraki yıllarda alan değiştirmek zorunda kalmaktadırlar. Bir çok öğrenci ise mezun olduktan sonra alan dışındaki başka işlerde çalışmaktadır. Bu

durumda alan seçimi ve meslek seçimi ile bu aşamada olan öğrencilere sunulacak danışmanlık hizmetlerinin içeriği ve ne zaman verileceği hayati önem arz etmektedir. Bu tez çalışması ile bu sorulara yanıt bulunmaya çalışılacaktır.

Aslında kişilerin ne seçmeyeceğinin farkında olması da ne seçeceğini öğrenmesi kadar önemli bir durumdur. Bir yandan da kişiler meslek seçecekleri dönemde kişilik gelişimi döneminin devam ettiği bir dönemdedirler. Seçecekleri meslekler de kimliklerinin bir parçası haline gelecektir zamanla.

Başarılı olan öğrencilerin problem çözme yeteneklerinin başarısız olan öğrencilere göre daha yüksek olacağı varsayımıyla ilgi ve yetenek ve değer alanlarının da başarısı düşük öğrencilere göre daha belirginleşmiş olacağı ve farklı eğilimleri olacağı beklenmektedir.

İlgi, değerler ve yetenek alanları bakımından kız ve erkek öğrencilerin farklı kümelerde yoğunlaşmaları beklenmektedir. Yetiştirme tarzı ve toplumsal olarak cinsiyetlere atfedilen roller ve bireylerin bu roller içinde dikkatlerini yöneltip geliştirecekleri alanların farklı olacağı varsayılmaktadır. Bu yaklaşım ve yetiştirme biçiminin bireylerin kişilik yapıları, ilgi alanları, yetenek alanları ve benlik algıları konusunda farklılıklar yaratması beklenmektedir. Yetenek, ilgi ve değerlerin belirginleşmesi bakımından erkekler ile kızlar arasında yine farklılıklar olacağı varsayılmaktadır.

Yaş ile birlikte ilgi değer ve yeteneklerin belirginleşmesi durumu nasıl bir seyir izlemekte, hangi yaş grubunda daha belirginleşmekte ve kişiler meslek seçmeye kararlı duruma gelmektedirler. Dolayısı ile hangi yaş grubunda kişi kendisini daha çok tanımakta farkına varmakta ve seçim yapmaya hazır hale gelmektedir. Seçim yapmaya hazır hale gelmenin yaş, cinsiyet ve akademik başarı ile nasıl bir ilişkisi olmakta yöneldikleri alan nasıl bir farklılaşma göstermektedir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Meslek

Bir kimsenin kendi hayatını kazanmak için, geçimini sağlamak için seçerek kendini verdiği iş ya da düşünce alanıdır,uğraşıdır. (TTK,1983;826)

Bir kimsenin yaşamını sürdürmek, geçimini sağlamak için seçtiği sürekli iş alanıdır. (Özgüven,1999;128)

Good ise mesleği, bireyin hayatını devam ettirmek için yaptığı ekonomik faaliyetler olarak değerlendirmiştir. (Uysal,1970;9)

Roe ise mesleği, bir yetişkinin zamanının önemli bir kısmını nereye harcadığı ile tanımlamıştır. İşin sonunda kişi kazanç elde edebilir veya etmeyebilir. (Uysal,1970;7)

Razon'a göre meslek, belirli bir formasyon gerektiren, bilgi beceri ve ustalık ile ilgi isteyen sürekli iştir. (Razon,2003)

Ülkü, meslek kavramını çeşitli kuruluşlarda benzer pozisyonlardaki kişilerin yaptıkları benzer işler olarak tanımlamakta ve mesleğin toplumsal açıdan bir yaşama ve davranış biçimi olduğunu belirtmektedir. Meslek toplumsal bir kavramdır. (Kaya,1988;87)

Meslek, belli bir eğitim süreci ile elde edilen sistemli bilgi ve becerilere dayalı, yararlı mal üretmek için, hizmet ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş olan iştir. (TDK,2014)

Endüstri toplumunda meslek, bir kazanç elde etmeye yönelik bir davranış modeli olarak ortaya çıkar. Mesleğe yönelik davranış beklentileri mesleki rolleri oluşturur. Fakat aynı meslek sahiplerinin toplumun çeşitli kesimleri farklı beklentiler içindedir ve her meslek belli bir sosyal değer yargısı ile değerlendirilir (Cirinlioğlu,1986;127)

Herhangi bir iş yada uğraşın meslek sayılabilmesi için, o iş ya da uğraşın en azından belli bir tekniği ve kurumsallaşmış değerler manzumesine sahip olması gerekir. (Bacanlı,1996)

Meslek, insanın hayatı boyunca ruhi tatmin ve tatminsizlik, mutluluk-mutsuzluk, bağımlılık-bağımsızlık ve kendini gerçekleştirme duygularında rol oynayan en büyük etkenlerden biridir. (Özcan,1985;4-5)

Meslek; kişilerin bilgi ve becerisi doğrultusunda öğrenme veya ustalık ile kazanmış olduğu bir kazanç karşılığında yapılan faaliyetler olarak tanımlanabilir. (Telman,2002;23)

Kariyer ve meslek, birbirine çoğunlukla karıştırılmakta olan kavramlardır. Kariyer kavramı mesleği de içine alan daha geniş bir kavramdır. Kariyer yaşam boyunca yapılmakta olan roller örüntüsü iken, meslek bu rollerden bir tanesi ve en önemlisidir. (Eviz,2007;16)

2.2. Meslek Seçimi

Bir kişinin kendisine açık olan meslekleri her yönü ile ilgili olarak değerlendirip ihtiyaç ve beklentileri yönünden istediği taraflarının çok olduğu ve istemediği yanlarının az olduğu birisine yönelmesi durumudur. (Kuzgun,1994)

Gençlik döneminde birey yetişkin rolünü üstlenerek bir seçim yapar ve sorumluluk yüklenmeye başlar. Kişi bu seçim işlemi doğrultusunda beklenti ve isteklerini gerçekleştireceği, hayatını idame ettireceği ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir meslek seçmeye karar verir. (Altun,2000;75)

Meslek seçim süreci belli bir gelişim sürecini takiben kişinin ihtiyaçları, yetenekleri ve kişilik özellikleri gibi faktörlerle aile yaşantıları, çevresel etmenler, iş olanakları, rastlantılar ve toplumun arz talep durumundan etkilenmektedir. (Özgüven,1999,32)

Genellikle kızlar annelerini ve çevrelerindeki kadınları, erkekler de babalarını ve çevrelerindeki diğer erkekleri model almakta ve taklit etmektedirler (Dökmen,2004).

Bir mesleği tercih etmek zorunda kalınan aşamaya gelindiği zaman bazı kişilerin kendileri ile ilgili ve eğilimleri ile ilgili henüz yeterince donanımlı olmamaları, meslekler konusunda yeterli bilgilere sahip olmayışları ve kendileri

için çevresinde önemli saydıkları kişilerin baskıları sonucunda ve işlevsel olmayan düşünceler sebebi ile kararsız duruma düşmektedirler. (Çakır,2004;3)

Çocuklar toplumda sosyal ilişkiler ağı , davranış normları ve faaliyetler bütünü içine doğarlar. İlk öğrendiklerini oyunlar aracılığı ile deneyimlemekte onu da roller üstlenerek haz ve eğlence içinde bu durumu birleştirmektedirler. Mesleki roller de bu oyunlarda olan ve taklit edilen davranışları içermektedir. Bu oyunlar faaliyeti içinde duygu eşliğinde öğrenmekte ve faaliyetler deneyimi olarak hafızada saklamaktadırlar. Yaşamın ileri safhalarında karşılaştıkları durumları hafızada biriktirdikleri bu faaliyetler ağı ile karşılaştırmakta ve referans olarak kullanmaktadırlar. Bu kullanılan referanslar çoğu zaman bilinç dışı bir güdü olarak yönelimin altyapısını oluşturmaktadır. Zihin her karşılaştığı durumu anlamlandırırken geçmiş yaşantılarla karşılaştırma durumunu kullanmaktadır. En çok hatırlanan yaşantılar da duygu yükü fazla olan yaşantılar olmaktadır. Bu da hatırlanmayan yaşantıların etkisiz olduğu anlamına gelmemektedir. Oyunlarda ne kadar fantezi dünyasında olsa da üstlenilen roller ve içinde bulunulan faaliyetler ve kişiye sağladığı deneyimler farkında olmadan meslek seçiminde de devreye girmektedir. Mesleğinde başarılı olan insanların çoğunun hayat hikayelerine bakıldığında daha çocukluklarında benzeri davranışlarda bulundukları ve yaptıkları faaliyetlerin yapmakta oldukları meslek ile ilişkilendirilmiş olduğu gözlenmektedir.

Aslında bu oyunsal faaliyetler bir yandan da toplumsal ilişkileri deneyimleme, öğrenme ve hayata geçirme provası olarak bir anlamda gerçekleşmektedir. Mesleğe hazırlanmak sadece eğitim kurumlarında olmamakta, yaşam deneyimleri, anılar, iyi ya da kötü hatırlanan yaşam olayları ve bunların mesleklerle olan bağlantıları ve ilişkileri kişiyi güdüsel olarak bir alana yönlertmekte, hem yetenek gelişimine, ilgilerine ve değer yargıları oluşturmaya kaynaklık etmektedir.

Yüceltme ve telafi savunma mekanizması mesleki yönelimlerde kişinin bilinçdışı gücü olarak her zaman devrededir ve kişinin enerjisini yönetmektedir. Meslek de bu örtülü güdülerin en önemli sahne alanı olarak bulunmaktadır. Dolayısı ile bu durum meslek seçiminin tamamının bilinçli olarak değil aynı zamanda kişinin bilinçdışı, farkında olmadığı içsel ihtiyaçlarına da yönelen bir

özellik barındırmaktadır. Asıl olarak burada kılavuz olarak alınacak olan şey ise mesleklerin gerektirdiği faaliyetlerin kişi için anlamı ve yarattığı duygu ve kişiye kattığı anlamdır. Kişilerin sevdiği faaliyetler ve kaçındığı faaliyetler mesleki yönelimlerine ışık tutmaktadır. Enerjilerini ilgilendikleri alanlara yönelterek belirli yeteneklerinin gelişmesi ön plana çıkması sebepsiz değildir. Bütün bu süreçlerin meslek seçimine ışık tutması bu seçim sürecini aydınlatması ve kararlar oluşturmada etkili olması kaçınılmazdır.

Aralarında Lipset’inde yer aldığı bazı sosyologlar meslek seçiminin kültür, aile yapısı, okul ve arkadaşlık ilişkileri gibi toplumsal kurumların ya da toplulukların etkisi ile biçimlendiğini ileri sürmektedirler. (Lipset,1987; Kuzgun,1991)

Super (1953)’e göre meslek seçimine ilişkin en önemli gelişim görevi, giderek artan ölçüde”kendini tanıma” ve olumlu, gerçekçi bir “ben” kavramı geliştirmedir. Bir diğer görev çalışmaya karşı olumlu tutum geliştirme, iş dünyası hakkında doğru ve ayrıntılı bilgi sahibi olmaktır. (Kuzgun,1989;161)

Hoppock, gelecekteki işsizlik meselelerinde, mesleklerdeki başarılı olma düzeyinde, mesleklerdeki memnuniyet düzeyinde toplumdaki insan gücünün planlanmasında bu günkü öğrencilerin meslek seçimindeki rollerinin çok önemli olduğunu belirtmektedir (Hoppock,1963;12)

Meslek seçimi, birey ile işi arasında uygunluğu da yansıtır. Yetişkinlerde kişilik özellikleri ile çeşitli işlerin özellikleri arasındaki ilişkiyi soruşturan pek çok araştırma yapılmıştır (Henry,1965)

Meslek seçiminin çok karmaşık bir takım etkenlerin etkileşimine bağlı olduğu söylenebilir. Meslek seçiminin ergenlik sonunda ya da genç yetişkinlikte tek bir karar sonucu yapıldığı yolundaki geleneksel görüş, bu gün yerini meslek seçimi ve gelişiminin yetişkinlik boyunca sürdüğü görüşüne bırakmıştır. (Onur,1986)

Teknolojik ve toplumsal gelişmenin hızlı oluşu sosyal ve üretim ilişkilerinde de değişimlere yol açmakta ve geleneksel olan bir çok durum değişmektedir. Kişinin meslek seçmeye karar verdiği andan kişinin eğitim sürecini tamamlayıp mesleğe başladığı zaman uzun bir dilimi oluşturmaktadır.

Bu uzun zaman diliminde mesleklerin işlevlerinde büyük ölçüde değişimler yaşanmakta ve bazı meslekler güncelliğini yitirirken bazı mesleklerin önemi gittikçe artmaktadır. Yeni meslekler toplumsal değişime paralel olarak öne geçmekte ve daha kabul görür konuma yerleşmektedir. Bu zaman aralığındaki öngörülemezlik bir çok insanın işsiz kalmasına, yaşam amaçlarını gerçekleştirmesine engel olmakta ve ülke ekonomisi için de kayıp sayılmaktadır.

Çağdaş bir toplumda bireylerin gelişim görevlerinden bir tanesi de meslek seçmedir. Kişinin sağlıklı karar vermesi için ne istediğini ve sahip olduğu olanakları bilmesi gerekir. Günümüz toplumunda meslek seçimi, gençlerin çözmeleri gereken en büyük bir sorundur. (Kuzgun,1982;32)

Bireyin meslek seçimini etkileyen faktörler arasında zihinsel yetenekler, özel yetenekler, türlü kişilik özellikleri ve benlik tasarımları, ilgiler, akademik başarı, cinsiyet, çevresel etmenler ve bireyin mesleki gelişim düzeyi yer alır. (Kepçeoğlu,1999;24)

Değişim sadece teknolojiye toplum hayatında olmamakta değerler de hızla değişmektedir. Değişen değerler mesleki konumu ve mesleklerin toplumsal algısında da değişimlere yol açmaktadır. Oysa eğitim sistemi bu hızda organize olup değişen ihtiyaçlara cevap vermemekte ve bu hızla paralel olarak değişmemektedir. Çok eski çağlarda kuşaklar arasında gerçekleşen değerler sistemi değişikliği günümüzde on yıllara indirgenmiş durumdadır. Mesleğin kişi için anlamı, içsel ihtiyaç ve beklentilere cevap verme durumu sekteye uğramaktadır. Bu durum mesleklerin statüsünün de değişmesine yol açmış popüler olan ve saygınlık düzeyi yüksek olan meslekler yerini diğer mesleklere bırakmıştır. Bu hızlı dönüşümün bireylerde bir kararsızlığa yol açması ve karar verme şekillerini ve karar verme sebeplerini değiştirmesi bakımından oldukça önem arz etmektedir.

Meslek seçme sürecinde anne ve babaların etkisi eskiye göre biraz azalma göstermekle birlikte hala etkisini devam ettirmektedir. (Özsoy,2005;107)

Meslek tercihinde bireyler kendilerini tanıdıkları ölçüde beklentilerini, tecrübelerini yansıtan bir yaşam ve mesleğe yöneleceklerdir. Kendini tanıma adölesan çağının son döneminde yerleşmektedir. Böylece kişi seçtiği meslekte kariyer sürecini başlatacaktır (Brown,1990;32)

Bireyin yetiştiği ortamlarda yakın olarak tanıdığı meslek sahibi kişiler o meslekler konusunda ister istemez bir referansa neden olmaktadır. Bu referanslar pozitif yönde olabileceği gibi negatif yönden de olabilir. Ama bilgi edinme yolu ile enformasyon sahibi olmaktan daha güçlü bir tarafı olduğu gerçektir. Yetiştigi ortamda model aldığı kişiler ve bu kişilerin mesleği, toplumdaki yeri ve etkinliği meslekler hakkında da kişide fikirler oluşturmaya yol açmaktadır. Çevre ve aile tarafından önemsenen meslekler, yüceltilen meslekler veya değersizleştirilen meslekler çocuğun gelişim dönemi boyunca referanslar geliştirmesine etki etmektedir.

2.3. Benlik Kavramı

Benlik ve kişilik içiçe görünmekle birlikte farklılıklar taşırlar. İnsanın kendi kişiliğine ilişkin kanıların toplamı, kendini tanıma ve değerlendirme biçimidir. Benlik kişiliğin öznel yanıdır. (Köknel,1982)

Bireyin benlik kavramı ile mesleki tercihleri arasında yakın bir ilişki vardır. Benlik kavramının yanında mesleki benlikten de söz edilebilir. Mesleki benlik, bireyin ihtiyaçlarından, meslekler hakkındaki ön yargılardan, gelecek tasarımlarından dini ve ahlaki tutumlarından değer sistemi ve aile beklentilerinden etkilenir. Mesleki benlik bireyin hangi mesleki rolü ve itibarı benimsediğine dair düşüncelerini içerir. (Kulaksızoğlu,2002)

Benlik bilinci kendisini sanki dışarıdan gözleyebilme yetisi insanı diğer canlılardan ayıran bir özelliktir. Ayrıca insanın farkındalık geliştirmesinin ve farkındalıkla hareket etmesinin de önemli bir yoludur. Geçmiş tecrübelerin oluşturduğu öğrenme ve deneyimi ile gelecekte kendini farklı şekillerde konumlandırma ve hayal etme şansı vermektedir. Benlik bilincinin gelişmesi ile birlikte insan kendisini diğerlerinin gözünden görebilme becerisi kazanabilir ve geleceği planlayabilir, idealler geliştirebilir ve kendisini bu geliştirmiş olduğu ideallere adayabilir. Benlik bilinci her zaman kişiler arasındaki ilişkiler aracılığı ile doğar ve gelişir. Kişilerin psikolojik göbek bağlarını kesmesi, bireyselleşmesi, hedefler koyması ve bu hedeflere ilerlemesi, mesleki ilgiler ve yönelimlere girmesi benlik bilincinin gelişmesine paralel olarak yürüyen bir seyir izlemektedir.

2.4. Kişilik

Kişilik teriminin yabancı dillerdeki ortak kökeni “persona” sözcüğüne dayanmaktadır. Anlamı ise latin dilindeki tiyatro oyuncularının kullandığı “maske”dir. Kişilik, sosyal becerilerin toplamıdır. Bir insanın kişiliği onun diğer insanlarla olan, çeşitli konularda çeşitli biçimlerde olan ilişkileri ve davranışlarının toplamıdır. Kişilik bir insanın diğer insanlarda oluşturduğu imajdır, onlar üzerinde bıraktığı etkidir. Bir insanın kendinde olan özellikleri ile çevre arasında geliştirdiği ilişkilerin oluşturduğu davranış eğilimlerinin toplamıdır. (Yanbası,1990;11)

Erkekler ve kadınlar için “İş” uzun süren bir fiziksel ve duygusal enerji yatırımı gerektirmektedir. Erkek ve kadın için bu yoğun uğraş ergenlik yıllarının kimlik bunalımının çözüldüğünü ve artık genç yetişkinliğe geçildiğini gösterir. Meslek ve aile yaşamındaki başarı bireyin kimlik duygusunu güçlendirdiği gibi, bu kimliğe toplumsal bir temel sağlar. (Onur,1986;48)

Ana çizgileriyle çocuklukta beliren kişilik, az çok değişme ve düzenlemelerden geçerek delikanlılık çağında son biçimini almaktadır. (Yavuzer,1996;76)

Kimi gençler, aşırı hırslarının doğurduğu yoğun yarışma ortamı nedeniyle en yakın okul ve takım arkadaşlarıyla ilişkilerinin bozulmasından suçluluk duyarlar. Farkında olmadan kendi kendilerini çelmeleyici tutumlar içine girmeleri de suçluluk duygusundan kaçınmaya yönelik bir savunma olarak görülebilir. Özdeşim kurmak bilinçli bir süreç değildir. Olumsuz rol örnekleri ile yapılan özdeşimlerden kaynaklanan bilinçdışı bir arzu- yasak ve ürkütücü yola sapma arzusu çoğu kimselerde bilinç düzeyine hiç bir zaman gelmeyecek olsa da derinde hep vardır. Başka deyişle ters kimlik her zaman vardır. (Ericson,1982)

2.5. İlgi

İlgi, bir kimsenin bir kişiye, nesneye veya faaliyete karşı gösterdiği hoşlanma, hoşlanmama ya da kayıtsız kalma şeklindeki tepki olarak tanımlanmıştır. (Strong,1943)

Bir gayret sarf ettiği, üzerinde durup düşündüğü ve zevk alarak yaptığı işlerdir. (Roe,1956)

İlgi, herhangi bir nesne ile kişi arasında oluşan uygunluk ilişkisidir. Herhangi bir nesne insanı etkilemeye başladığı anda o nesneye karşı ilgi de uyanmaya başlar. İlgiler zamanla gelişme ve değişme gösterirler. Ergenlik dönemi sonuna doğru dengeli ve kararlı bir hal almaya başlar. (Telman,2002;68)

Lent ve arkadaşlarına göre ilginin iki belirleyicisi var. Birisi kendini bir işi başarmada yetkin görme ve istediği sonuca erişebileceğine inanmadır. İlgiler, bir etkinlikte bulunurken yaşanan yetkinlik ve durumu kontrol edebilme duygusundan kaynaklanır. (Kuzgun,2009)

2.6. Yetenek

Yetenek; öğrenme gücü, belli bir eğitimden yararlanma gücü olarak tanımlanabilir. Kalıtımla getirilen gizil gücün, eğitim ve çevre etkisi ile geliştirilmiş kısmını ifade eder. (Kuzgun,1989;55)

Yetenekler genel olarak ön ergenlik döneminden önce kendini gösterir ve ergenlik döneminde belirgin hale gelir. Bazı yetenekler ise ergenlik döneminden önce ortaya çıkabilir. Müzik, mekanik ve resim kendisini en erken gösteren yeteneklerdir. 14 Yaş civarında matematik 16-17 yaş civarında diğer bilimsel yetenekler ortaya çıkmaktadır. (Telman,2002)

2.7. Değerler

Bireyin, işten bir eylem yada yaşama biçiminden beklediği doyum kaynağı olarak adlandırılır. Değer algılamaları mesleki tercihleri belirleyen bir etkidir. Meslek tercihi sürecinde toplumsal yaşayıştan kaynaklanan değer hiyerarşisi önemli rol oynar. (Kuzgun,1989;95)

Rojewski'ye göre, meslek değerleri kişinin mesleğinde başarılı olma veya ilerleme arzusu içermektedir. Ancak bu değerlerin ifadesi kişisel değerlerin ifadesinden daha zor olmaktadır. (Akt;Y.Özen,F.Gülaçtı,2006)

Kariyer değerleri bir bireyin kendi kendine algıladığı yetenek ve kabiliyetleri, temel değerleri, güdü ve ihtiyaçlarından oluşan bir benlik kavramıdır. Schein, kariyer değerleri kavramını, mesleki ben kavramını tanımlamakta kullanmıştır. (Erdoğan,2003)

2.8. Mesleki Olgunluk

Super'e göre mesleki olgunluk; gelişim derecesinin bir göstergesi olup bireyin çocukluktaki fantezi seçim yapma evresinden başlayarak, emekli olup çalışma yaşamından ayrılma kararına kadar süren mesleki gelişim sürecinde ulaşılan yerdir. (Kuzgun ve Bacanlı,1996;3)

Zekice ve gerçekçi mesleki karar verebilmek için gereken bilgi ve beceri düzeyine ulaşmak mesleki olgunluk olarak tanımlanmaktadır. (Acısu,2002)

Bireylerde mesleki olgunluğun gelişmesi kişilerin kendi farkındalıklarının ve kişilik özelliklerinin farkına varması ile orantılıdır. Aynı zamanda toplumsal yaşamın seyri, meslekler konusundaki bilgilenme ve deneyimler arttıkça mesleki olgunluğu artacak ve bu konudaki kararsızlıkları azalacaktır. Ailenin etkileri, tutumları kişinin özgüven ve benlik algısı da karar verme konusundaki yetilerini etkileyeceğinden mesleki olgunluk düzeyi de etkilenecektir. Meslek seçme aşamasına gelen bireylerin mesleki olgunluk düzeylerinin geliştirilmesi ve mesleki kararların kendi gerçekçi ve işlevsel istekleri doğrultusunda olması açısından önemlidir. Okulların ve ailenin en çok etki edeceği alan öğrencinin başarısı gibi mesleki olgunluk düzeyi içinde çalışmalar yapılması ve mesleki rehberlik faaliyetlerinin geliştirilmesi ve sistematize edilmesidir.

2.9. Mesleki Yönlendirme

Gelecek planlarını yapacak yaş ve koşullara gelmiş bireyin önündeki en önemli sorunlarından birisi kariyer ve meslek seçimidir. Bu seçim aşamasına gelene kadar yeterli bilgi ve donanıma sahip olunmaması, kararsızlıklar ve belirsiz koşulların varlığı bireyin profesyonel destek almasını zorunlu duruma getirmektedir. Meslek danışmanlığı ve mesleki yönlendirme hem bireyin kendisini tanımasına yardım süreci hem de geleceğine planlamasına yardım süreci olarak iki ana başlığa ayrılabilir. Burada meslek özellikleri ve toplumdaki yeri, çalışma koşulları ve güncel olarak bunlarla ilgili değişen durumlar daha da önem taşımaktadır. Meslek seçme kararını vermek durumunda olan bireyler kuşkusuz ki çok çeşitli faktörlerin etkisinde kalmakta ve çoğunlukla bunları ayırtmakta zorlanmaktadırlar. Geliştirdikleri kimlik ve benlik tasarımları, algılayışları, aile ve çevre beklentileri, okul başarıları edindikleri doğru veya yanlış mesleklerle ilgili kanıları karar verme aşamasının altyapısını

oluşturmaktadır. Okullardaki psikolojik danışmanlık hizmetlerinin ana konularından birisi meslek danışmanlığıdır, mesleki yönlendirmedir. Bireyin sahip olduğu ilgi yetenek ve değerlerine uygun alanlara yönelmesi, bunu bilebilmesi gelecekteki mutluluk ve başarının en temel alanını oluşturmaktadır. Ülke ekonomisi için ise iş kaybı ve verimlilik konusunda önemli bir işleve sahiptir.

Anne babaların geliştirici ve demokratik yaklaşımları karar verme sürecindeki bireylerin meslekler konusunda daha fazla bilgilenmesini sağlayarak karar verme konularına hazır hale gelmeleri için önemlidir. Ailelerin de meslek seçme konularında etkili oldukları bilinen bir gerçektir. Birey aile içinde edindiği kültür ve değerleri, bilgilenme süreci ile birleştirerek mesleki karar verme konusuna transfer etmektedir.

Aynı zamanda anne babaların meslekleri tanıma konularında bilgi düzeyleri arttıkça daha olumlu tutumlar sergilemektedirler. Bunun bir sonucu olarak da çocuklar daha az mesleki kararsızlık yaşamaktadır. (Akhun,1983;401)

Mesleki yönlendirme çalışmaları yapılırken aile ile sürekli işbirliği halinde bir çalışma profii yaratılması önemlidir. Seçilecek meslek alanı ve verilecek bu önemli karar bir çok uzlaşmayı gerektirmektedir. Bireyin verdiği karardan dolayı desteklenmesi, onaylanması onun bu alanda gelişmesi için önemli bir basamak olacaktır. Mesleki yönlendirmeye ihtiyacı olan sadece bireyin kendisi değil dolaylı olarak da ailedir. Profesyonellerin bu bilinçe hareket etmeleri bu alanda daha etkin rol almaları okulların vizyonu açısından da bir ihtiyaçtır.

2.10. Mesleki Gelişim Kuramları

2.10.a. Özellik Faktör Kuramı

Her bireyin kendine özgü özellikler takımına sahip olduğunu savunmakla beraber mesleki başarı için kişilerin belirli niteliklere sahip olması gerektiğini savunan bir kuramdır. Her mesleğin ölçülebilecek özellikleri ile bireylerin özellikleri karşılaştırılıp eşleştirilebilir. Mesleğin özellikleri ile kişinin sahip olduğu özellikler ne kadar birbirine uyuyorsa kişi o meslek için uygundur denilebilir.

O'Hara'ya göre (1969) özellik faktör kuramı, sınırlılıklarına rağmen mesleki danışmanlık konularında kullanılabilir. Eğitim aşamalarında geçen birey sonunda bir meslek seçme süreci ile karşı karşıya gelecektir. (Kuzgun, 2000)

2.10.b. Holland'ın Tipoloji Kuramı

Holland, insanların kişilik özellikleri olarak altı grupta toplanabileceğine dayanarak bu kuramı geliştirmiştir. Bu özellikler, gerçekçi, araştırmacı, sosyal, gelenekçi, girişimci, sanatçı nitelikleridir. Birbirine benzeyen insanların bir çevre oluşturduğunu savunan Holland, insanın bu altı tipten birisine benzeyeceğini ileri sürmüştür. Her çevre belli bir kişilik tipinin hakim olduğu bir ortamdır ve her biri özel sorunlar yaratan fiziksel bir ortam olarak karakterize edilir. İnsanlar yeteneklerini, becerilerini kullanabilmelerine, tutum ve değerlerini ifade etmelerine, üstesinden gelebilecekleri rolleri oynamalarına izin verecek çevreler ararlar. Bir bireyin kişilik özelliği ile çevre örüntüsünü eğer biliyorsak onun nasıl bir meslek seçeceği konusunda fikir sahibi olabiliriz. Holland, meslek seçiminin kişiliğin bir ifadesi olduğunu savunmuştur. Bir mesleğin üyelerinin benzer kişilik yapıları ve geçmiş özelliklere sahip olduğu ve meslek kalıplarının çok önemli psikolojik ve sosyolojik anlama sahip olduğunu savunan bir kuramdır.

2.10.c. Psikanalitik Kuramlar

Psikanalistler meslek seçiminin zevk ve gerçeklik ilkelerine göre hareket sonucu ortaya çıktığını savunmuşlardır. Özdeşim önemli bir kavram ve meslek seçiminde oldukça etkilidir. Çocukluk dönemi yaşantıları kişilerin ihtiyaç örüntülerini ortaya koyar ve bu ihtiyaç örüntüleri ise mesleklere yönelmede etkili olurlar. Psişik enerjinin yöneldiği alana göre yetenek ve ilgiler netleşir ve kişilerin bu faaliyetlere yönelmesi de mesleki alanların faaliyet altyapısını oluşturur. Bilinçdışı gereksinimler meslek seçimine yönelmede önemli bir güdü ve enerji kaynağı oluşturur.

2.10.d. ROE'nun Gereksinim Kuramı

Özel yeteneklerin gelişim örüntüsünün psişik enerjinin irade dışı olarak yönelimi ile belirlendiğini savunan Ann Roe, psişik enerji nereye yönelmişse yetenekler, ilgiler, değerler o yönde gelişir ve oluşur ve kişiliğin diğer tarafları içinde bu geçerlidir. Bireylerin ilgisinin yöneldiği alanlar bize onun kişilik ve algı

biçimi hakkında da bilgi verir. Yaşamın ilk yıllarındaki yaşantıların bilinçdışı olduğunu ve belirleyici özellikleri olduğunu savunur. Psikik enerjinin yöneldiği alanlar o kişinin hayat boyu uğraşları hakkında belirleyici bilgiler içerir. Güdülerin şiddeti o güdülerin doyurulma düzeyi kişilerin yönelimleri ve ilgi alanlarında belirleyici olduğunu savunarak Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi teorisine de atıfta bulunmuştur. (Kuzgun,2000)

2.10.c. Karar Kuramları

Yaşamın her alanında kişiler karar verme durumu ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Atılan adımlar, girilen eylemler geri dönülemez olduğu zaman, sonuçları önceden tasarlama ve hedefe ulaştırma gücü en fazla olana yönelme daha fazla önem kazanmaktadır. (Kuzgun, 2000)

Toplumsal sistem karmaşık olduğundan ve seçenekler oldukça fazla olduğundan karar verme davranışı da gittikçe zorlaşmaktadır. Karar için öncelikle ihtiyaç gereklidir ve bu ihtiyaç konusunda seçenekler ve seçeneklere yönelme konusunda serbestlik olması, seçeneklerin değerlendirilmesi, hedeflerin saptanması ve planlanması, seçenekler ile ilgili sonuçların bulunması veya öngörülmesi ve bunların değerlendirilmesi sonucunda da bir karara yönelme ortaya çıkmaktadır.

2.10.d. Gelişim Kuramları

Ginzbeg (1951)'e göre, meslek seçimi kararı yaşamın belli bir anına özgü olmayıp, yaşamın ilk 20-22 yıllarında gelişen bir süreçtir. Meslek gelişimi tersine çevrilemez bir süreç olup kişinin istekleri ile o kişiye sağlanan olanaklar arasındaki bir uzlaşma durumudur. (Kuzgun 2000;166-167)

Mesleki gelişim süreci belirli basamaklara ayrılmıştır. Bu basamaklar, hayal dönemi, deneme dönemi ve gerçeklik dönemleridir.

Hayal dönemi 7 ile 12 yaşlarını kapsamakta olup çocuğun oyunları bırakarak işe yönelmeye başlamasıdır. Zevk ilkesi ön planda olan çocuklar bir faaliyeti sadece ondan hoşlandıkları için yaparlar. Yetişkinlerin beğenisini kazanmak ya da ödül almak için yapmazlar. Özdeşim de önemli bir özelliktir bu dönemde çocuklar yetişkinlerin iş faaliyetlerini oyunlarında temsil ederler ve kendilerini özdeşim kurarak bu rollerde denerler. Yetersizlik duyguları ile

böylece başederek yetişkinlerin değerlerini içselleştirirler. Deneme dönemi 11-12 yaşlar ile 18 yaşları arasını kapsar. Çocuklarda ilgi, yetenek ve değerler daha belirgin hale gelmeye başlar ve bazı faaliyetleri redederek daha seçici olma yoluna girerler. Gerçekçi dönem 18 ile 22 yaş aralığını kapsar. Araştırmalar yaparak kişi kendisine uygunluk alanlarını seçer kriterlerini daha çok daraltarak karar verme aşamalarına gelir. Seçeceği alan daha kesinlik kazanmaya başlar. (Kuzgun 2000)

2.10.e. Super'in Gelişim Kuramı

Super (1957-1970)'e göre bir kişi meslek seçmekle o zamana kadar geliştirmiş olduğu ben kavramını, kendini algılama biçimini uygulamaya koymuş olmaktadır. Meslek kişinin kendi özüne ve kendini algılama biçimine göre bir yansıma durumu oluşturmaktadır. Uğraşı ile meslek konularının birbirinden farklı olduğu gerçeğini unutmamak gereklidir. Kişinin gelişimi çeşitli basamaklarda değerlendirilir. Bunlar, büyüme dönemi 14 yaşa kadar olan dönem, araştırma dönemi 14-24 yaş dönemleri, yerleşme dönemi 25-44 yaş dönemleri, devam ettirme dönemi 45-64 yaşlar, çöküntü dönemi 65 yaş ve sonrası.

Super mesleklerin belli dönemleri izlediğini ve bu dönemlerin ise, mesleki tercihleri billurlaştırma, bir meslek tercihinin saptama, bir meslek tercihinin uygulamaya koyma, bir meslekte karar kılma, durumu sağlamlaştırma ve ilerleme olarak belirtmektedir. (Kuzgun 2000;171)

3. GEREÇ VE YÖNTEM

İstanbul ilinde özel öğretim kurumlarından birisi olan FMV Özel Ayazağa Işık Lisesi basit rastlantısal örnekleme yolu ile seçildi. Daha sonra lise hazırlık sınıfı ile 9.,10., ve 11. sınıflardan yine rastlantısal örnekleme yolu ile 75 'er öğrenci alınarak toplam 300 öğrenciye Prof.Dr.Yıldız Kuzgun tarafından Türk toplumuna standardizasyonu yapılan ve orta öğretim kurumlarında sıklıkla kullanılan KDE (Kendini Değerlendirme Envanteri) nin gözlem altında doldurulması sağlandı. Bu envanter Türk kültürüne göre Prof.Dr. Yıldız Kuzgun tarafından standardize edilmiş ve 230 sorudan oluşan likert ölçeği kullanılmıştır.

Ayrıca bu öğrencilerin yıl sonu başarı ortalamaları alınarak akademik başarı ve bulundukları yaş düzeyinin mesleki ilgi ve değerler üzerindeki etkisi sorgulandı.

Ayrıca cinsiyete göre nasıl bir farklılık olduğu, cinsiyetin mesleki ilgi ve değerlerde, yetenek alanlarında nasıl bir farklılığa yol açtığı, cinsiyete dayalı bir kümelenme olup olmadığı durumuna bakıldı.

Araştırmanın etik kurul izinleri, İstanbul Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan (26.08.2019 tarih 1056 sayı) alındı

Uygulanan bu testte ilgi, yetenek ve değer alanlarında 25 Puan altı kişinin istemediği ve istemediğini bildiği, farkında olduğu alanları göstermekte iken 75 puan üstü ise ilgili olduğu, yöneldiği ve istediği alanı belirtmektedir. 25 ile 74 puan aralığında ise henüz belirginleşmemiş olan, İstenip istenmediğinin farkında olunmadığı belirsiz alanı oluşturmaktadır. Yani bu aralıkta puan aldığı alanlar mesleki karar vermek için yeterli ayrışmanın olmadığı, farklılaşmanın olmadığı belirsiz alanı temsil etmektedir.

İstatistiksel analiz

Araştırmadan elde edilen sürekli değişkenler ortalama ve standart sapma, kesikli değişkenleri ise frekans ve yüzde olarak verildi. Ölçek sonuçları 75 puan altı ve 75 puan üstü, okul başarısı ise 3.50 altı ve 3.50 puan üstü olarak iki gruba ayrıldı. Ölçek sonuçları ile yaş, cinsiyet ve okul başarısı karşılaştırmasında Ki-kare analizi kullanıldı. Ölçek sonuçlarının her biri bağımlı değişken, yaş, cinsiyet ve okul başarısı bağımsız değişken alınarak Lojistik regresyon (Forward LR) analizi uygulandı. Modeli açıklayıcı değişkenler yorumlandı. İstatistiksel anlamlılık $p<0,05$ ve iki yönlü olarak kabul edildi.

4. KONU İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Çarpan ve Korkut, Owen (2017) cinsiyetleri, not ortalamalarının ve öğrencilerin yöneldikleri alanların araştırıldığı bir araştırmada; sekiz farklı eğitim alanına bakmışlar. Bireylerin bulunduğu sınıf düzeylerinin beş, cinsiyetin dört, okul türünün üç ve genel not ortalamasının bir eğitim alanını seçmeyi düşünmede fark yarattığı görülmüştür.

Tan (1956)'ın yaptığı araştırma sonucuna göre öğrencilerin meslek seçimlerinin meslek seçiminde gözetilmesi gereken faktörlere dayanmadığı ve öğrencilerin meslek seçimlerinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği bulunmuştur. Ayrıca meslek seçimindeki değişimlerin 13-15 yaşlarında olduğu görülmüştür.

Akdemir (1987)'in lise son sınıflar üzerinde yaptığı araştırmaya göre öğrencilerin başarı düzeylerinin meslek seçimlerini etkilediği ortaya çıkmıştır. Başarı düzeyi düşük öğrencilerin meslek seçimi konusunda başarılı öğrencilere göre daha fazla sorunlarla karşılaşmış oldukları ortaya çıkmıştır.

Nalbantoğlu (2017)'nin lise öğrencilerinin meslek seçimleri üzerine yapmış olduğu araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin meslek seçimlerini en fazla mesleğe duydukları ilginin etkilediği, puan ve bireysel yeteneklerin, iş bulma olanaklarının, mesleğin toplumdaki yeri ve saygınlığının, mesleğin kazanç durumunun, aile etkisinin, eğitim kolaylığının ve daha sonra ise çevre etkisinin devam ettiğini bulmuştur.

Frolian (2010)'a göre, kadınlar daha çok geleneksel olan mesleklere, erkeklerin ise geleneksel olmayan mesleklere yönelmektedirler.

Edeard ve Quinter (2011) meslek seçiminde cinsiyet değişkeninin dolaylı etkisi olduğunu belirttikçe de araştırmalarında meslek seçiminde erkekler için mesleki esnekliğin, kadınlar için mesleğin kendini geliştirme fırsatı ve yeteneklerini ortaya koyma şansının olmasının önemli olduğunu bulmuşlardır.

Yelken (2008) yaptığı araştırmada mesleki tercihlerin cinsiyet faktörüne bağlı olarak değiştiğini, erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla sayısal mesleklere daha fazla ilgi gösterdiğini ve kız öğrencilerin ise erkek öğrencilere

oranla memurluk, öğretmenlik gibi düzenli yaşam gerektiren meslekleri daha fazla tercih ettiklerini ifade etmiştir.

Oswald (2008) yaptığı araştırmada kadınların geleneksel olarak kadınsı ve erkeksi olarak adlandırılan mesleklerde başarılı olmaları için gerekli görülen ilgi ve yetenekler ile cinsiyet stereotipilerinin etkisini araştırmıştır. Yüksek düzeyde geleneksel cinsiyetçi özellik gösteren kadınların kadınsı mesleklere daha fazla ilgi gösterdiği, düşük cinsiyetçi özellik gösteren kadınların ise yeteneğin önemini vurguladıkları sonucu çıkmıştır.

Hamamcı ve Hamurcu (2005) yaptıkları araştırmada öğrencilerin yaşları ve sınıf düzeyleri yükseldikçe mesleki kararsızlık düzeylerinin de azalmakta olduğu sonucuna ulaşmışlar.

Öztemel ve Yüksel (2011) yaptıkları araştırmada yaş yükseldikçe, ergenlerin çalışma anlayışının yaşamı devam ettirme gücüne katkısının arttığı sonucuna ulaşmışlardır.

Gati ve Saka (2001) yaptıkları çalışmada akademik başarısını kötü algılayan öğrencilerin kariyer karar verme güçlükleri iyi algılayan öğrencilerinkinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur.

Çakar (2002); Çoban (2005) yaptıkları çalışmada erkek öğrencilerin kariyer karar verme güçlüklerinin kızlarınkinden daha yüksek olduğunu göstermiştir.

Aktaş ve Walter,(2005) (Çapri ve Çelikelli (2008) yaptıkları araştırmada kadınların meslek seçimi yaparken yeterlilik puanlarının daha yüksek olarak bulunduğunu ve anlamlı bir fark gözlemlendiğini belirtmişlerdir.

Sarıkaya ve Khorshid, (2009) lise öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmaya göre; erkek öğrencilerin meslekle ilgili olumlu görüşlerinin ve çaresizlik duygusu yaşadığı için meslek seçimini yapma oranı kız öğrencilerinden daha yüksek bulunmuştur. Kız öğrencilerin başkalarının önerisi üzerine ve çaresizlik duyguları yaşadığı için meslek seçimini yapma oranı daha yüksek bulunmuştur.

Altuntaş, Atlı ve Kırış (2016) toplumsal yaşamdaki ilk ayırım ve farklılık sebebi olan cinsiyet; kişisel algıyı, fiziksel özellikleri, toplumun beklentilerini ve

mesleğe yönelimi etkileyen birincil faktördür. Bireyler olarak dahil olduğumuz toplumsal yapılar kültür dinamikleri ile cinslerin beklentilerini farklılaştırır da çoğu kültürde kadın ve erkeklerden farklı rol ve davranışlar beklenmekte bunlar da mesleki tercihleri etkilemektedir. Cinsiyet farklılıklarının etkisi ile bazı mesleklerin erkek mesleği bazılarının kadın mesleği olarak algılanması ortaya çıkmıştır.

Broscious, Serafica ve Osipow (1994)'un lise öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada sınıf, cinsiyet değişkenlerine göre gruplar arasında kariyer olgunluğu yönünden farklılık bulunmuştur. Kadınlar kariyer olgunluğu değişkeninde daha olgun çıkmıştır.

Hamamcı ve Hamurlu (2004)'nın lise öğrencileri üstünde yaptıkları araştırmada kızların mesleki kararsızlık düzeyleri erkeklere göre biraz daha yüksek çıkmıştır.

Uzer (1987) lise öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada erkek öğrencilerin yetenek alanlarına uygun tercihler yaptıklarını, kız öğrencilerin ise hem yetenek düzeyi hem de ilgi alanlarına uygun tercihlerde bulundukları görülmüştür. Ayrıca kız öğrencilerin erkeklerden daha fazla mesleki olgunluğa erişmiş oldukları ortaya çıkmıştır.

Lamsa ve ark.(2000) yaptıkları araştırmaya göre öğrencilerin meslek seçiminde değerlerin rolü olduğuna, eril değerleri yüksek olan öğrencilerin işletme bölümlerini tercih ettiklerini tespit etmişlerdir.

Güler'in (2010) yapmış olduğu çalışmada erkek öğrencilerin daha çok teknik ve bağımsızlık isteyen kariyer değerlerine önem verirken, kız öğrencilerin rekabetçilik, özel hayat ve kendini adama değerlerine önem verdiğine ilişkin sonuçlara ulaşmıştır.

Uyguç'un (2003) yaptığı çalışmada kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre meslek seçiminde diğer insanlara ilgiyi ön planda tutan dişil değerlere, iyi ilişkiler, işbirliği, ahengin sürdürülmesi, mantık, sorumluluk alma ve özgürlük gibi eril değerlerden daha fazla önem verdiklerini görmüştür.

Ensari ve Alay (2017) İstanbul ilinde yaptıkları bir çalışmada cinsiyetin meslek seçimi konusunda bir etkisinin olmadığı sonucuna varmışlardır. Aynı

araştırmada 17-20 yaş aralığındaki bireyler mesleki tercihler yaparken aile ve eğitim çevresinin etkisinde kalırken, 21-25 yaş aralığındakiler için mesleki bilgi ve beceriler etkili olmaktadır.

Kız ve erkek çocuklar arasında çeşitli zihinsel fonksiyonlar bakımından farklar olduğunun gözlendiğini ve bu konudaki araştırmaları özetleyen Tyler (1954) 'e göre kızlar daha erken yaşlarda konuşmaya başlamakta sesleri daha düzgün telafuz etme bakımından erkeklerden daha üstün durumda bulunmaktadır. Ancak sözcük ve akıl yürütme ve kelime bilgisi yönünden fark görülmemektedir.

Super ve Crites (1962); Uysal (1970), Kuzgun (1982) Kızların ayrıntıyı algılamada erkeklerden, erkeklerin ise mekanik ilişkileri görebilme gücü yönünden kızlardan üstün olduğunu gösteren bulgular mevcuttur

Mc Coby ve Jacklin (1974) sözel, sayısal ve şekil – uzay ilişkileri görebilme gücü bakımından kızlarla erkekler arasında farklar olduğu sonucuna varmışlardır.

Super ve Crites (1962) Ergenlik döneminde kız ve erkek çocukların ilgi alanlarının ayrıştığı ve meslek tercihleri halinde ifade edildiği gözlenmektedir. Erkekler matematik, teknik, yönetim ve ticaret alanlarına kızlardan, kızlar ise dil-edebiyat, sosyal hizmet ve büro işlerine erkeklerden daha fazla ilgi duymaktadırlar

Thompson (1966) Kızlar genellikle oturarak yapılan, değişik insanlar tanımaya olanak veren, sorumluluğu az olan ve yarışma gerektirmeyen, iş güvencesi olan meslekleri tercih etmektedirler

5. BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrenciler bir özel ortaöğretim kurumunda okuyan lise hazırlık, 1. Sınıf, 2. Sınıf ve 3. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan erkek sayısı 164 ve grubun %54.7'sini oluşturmakta iken kız sayısı 136 olup grubun % 45.3'ünü oluşturmaktadır.

Yaş gruplarına göre araştırmaya katılanlar; 15 yaş grubunda 75 kişi ve %25, 16 yaş grubunda 78 kişi ve %26, 17 yaş grubunda 76 kişi ve %25.3, 18 yaş grubunda ise 71 kişi ve %23.7 bulunmaktadır.

Öğrencilere KDE (Kendini Değerlendirme Envanteri) uygulanarak öğrencilerin yaş gruplarına göre yetenek, ilgi ve değerler arasındaki farklılıklar ve arasındaki ilişki, akademik başarı ve cinsiyet açısından yetenek, ilgi ve değerler arasındaki ilişki değerlendirildi.

Tablo. 1. 75 Puan üstünde olan yetenek, ilgi ve değerlerin cinsiyete göre dağılımları.

			Cinsiyet	
			Erkek	Kız
Sözel Yetenek	75 puan üstü	Sayı	40	53
		%	24,4	39,0
Sayısal Yetenek	75 puan üstü	Sayı	80	56
		%	48,8	41,2
Şekil - Uzay Yeteneği	75 puan üstü	Sayı	92	55
		%	56,1	40,4
Temel Bilim İlgisi	75 puan üstü	Sayı	89	42
		%	54,3	30,9
Sosyal Bilim İlgisi	75 puan üstü	Sayı	10	9
		%	6,1	6,6
Canlı Varlık İlgisi	75 puan üstü	Sayı	20	15
		%	12,2	11,0
Mekanik İlgisi	75 puan üstü	Sayı	71	13
		%	43,3	9,6
İkna İlgisi	75 puan üstü	Sayı	54	67
		%	32,9	49,3
Ticaret İlgisi	75 puan üstü	Sayı	70	21
		%	42,7	15,4
İş Ayrıntıları İlgisi	75 puan üstü	Sayı	24	26
		%	14,6	19,1
Edebiyat İlgisi	75 puan üstü	Sayı	26	28
		%	73,8	64,7
Güzel Sanatlar İlgisi	75 puan üstü	Sayı	43	48
		%	26,2	35,3
Müzik İlgisi	75 puan üstü	Sayı	56	58
		%	34,1	42,6
Sosyal Yardım İlgisi	75 puan üstü	Sayı	3	15
		%	1,8	11,0
Yeteneği Kullanma Değeri	75 puan üstü	Sayı	45	48
		%	27,4	35,3
Yaratıcılık Değeri	75 puan üstü	Sayı	96	85
		%	58,5	62,5
Yarışma Değeri	75 puan üstü	Sayı	49	35
		%	29,9	25,7
İşbirliği Değeri	75 puan üstü	Sayı	42	33
		%	25,6	24,3
Değişiklik Değeri	75 puan üstü	Sayı	73	74
		%	44,5	54,4
Düzenli Yaşam Değeri	75 puan üstü	Sayı	50	42
		%	30,5	30,9
Liderlik Değeri	75 puan üstü	Sayı	45	37
		Yüzde	27,4	27,2
Kazanç Değeri	75 puan üstü	Sayı	106	91
		%	64,6	66,9
Ün Sahibi Olma Değeri	75 puan üstü	Sayı	73	63
		%	44,5	46,3

Tablodaki veriler incelendiğinde kızlarda 75 puan üstünde olan yetenekler sırası ile %41 ile sayısal yetenek, %40 ile şekil uzay yeteneği ve

%39 ile sözel yetenek izlemektedir. Yetenek grubunda 75 puan üstü alan erkeklerde ise sırası ile %56 ile şekil uzay yeteneği, %49 ile sayısal, %24 ile sözel yetenek izlemektedir.

75 Puan üstü olan ilgi grubunda ise kızlarda sırası ile %49.3 ikna, %42.6 ile müzik, %35 ile güzel sanatlar, %30 ile temel bilim, %19 ile iş ayrıntıları, %16 ile edebiyat, %15 ile ticaret, %11 ile canlı varlık, %11 ile sosyal yardım, %9 ile mekanik, %6 ile sosyal bilimler izlemektedir. Erkeklerde ise 75 puan üstü olan ilgileri sırası ile %54.3 ile temel bilim, %43.3 ile mekanik, %42.7 ile ticaret, %34.1 ile müzik, %32.9 ile ikna, %26.2 ile güzel sanatlar, %7.4 ile edebiyat, %1.5 ile iş ayrıntıları, %1.2 ile canlı varlık, %0.6 ile sosyal bilim, %0.02 ile sosyal yardım ilgisi izlemektedir.

Kızlarda değerler grubunda 75 puan üstü olanları sırası ile %66.9 ile kazanç, %62.5 ile yaratıcılık, %54.4 ile değişiklik, %46.3 ile ün sahibi olma, %35.3 ile yeteneği kullanma, %30.9 ile düzenli yaşam, %27.2 ile liderlik, %24.3 ile iş birliği, %25.7 ile yarışma izlemektedir. Erkeklerde ise 75 puan üstünde olan değerleri sırası ile %64.6 ile kazanç, %58.5 ile yaratıcılık, %44.5 ile ün sahibi olma, %44.5 ile değişiklik, %30.5 ile düzenli yaşam, %29.9 ile yarışma, %27.4 ile yeteneği kullanma, %27.4 ile liderlik, %25.6 ile iş birliği izlemektedir.

Yetenek, ilgi ve değerler grubunda erkekler ile kızlar arasında öncelik bakımından farklılıklar olduğu görülmektedir.

Sözel yetenek puan aralıklarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 2 de verilmiştir.

Tablo. 2. Sözel yetenek puan aralıklarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Sözel	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	45	16	16	19	18	8	61	20,3
25-74	79	67	37	38	37	34	146	48,7
75+	40	53	22	21	21	29	93	31
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 2 incelendiğinde 25-74 puan aralığında olan öğrenci sayısının 146 olduğu ve tüm gruba oranının %48.7 olduğu görülmektedir. 75 puan üstü olan erkek

öğrenci sayısı 40 ve tüm gruba oranı %13.3. 75 Puan üstü olan kız öğrenci sayısı 53 ve tüm gruba oranı %17.6'dır.

Sayısal yetenek puan aralıklarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 3 de verilmiştir.

Tablo. 3. Sayısal yetenek puan aralıklarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Sayısal	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	21	19	9	11	4	16	40	13,3
25-74	63	61	36	35	29	24	124	41,3
75+	80	56	30	32	43	31	136	45,3
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 3 incelendiğinde 75 puan üstü olan öğrencilerin %45.3 olduğu 300 öğrencinin 136'sının %45.3 olduğu görülmektedir.

Şekil - uzay yetenek puan aralıklarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 4 de verilmiştir.

Tablo. 4. Şekil - uzay yetenek puan aralıklarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Şekil Uzak	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	19	20	12	10	7	10	39	13
25-74	53	61	28	38	21	27	114	38
75+	92	55	35	30	48	34	147	49
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 4 incelendiğinde 75 puan üstü olan öğrencilerin 147 olduğu ve tüm grubun % 49'unu oluşturduğu görülmektedir. Ayrıca 75 puan üstünde olan erkek öğrenci sayısının yaklaşık olarak kızların iki katına yakın olduğu görülmektedir.

Temel bilim ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 5 de verilmiştir.

Tablo. 5. Temel bilim ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Temel Bilim	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	21	28	13	14	1	21	49	16,3
25-74	54	65	32	33	28	26	119	39,7
75+	89	43	30	31	47	24	132	44
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 5 incelendiğinde 75 puan üstü olan öğrencilerin sayısının 132 olduğu ve tüm grubun %44'ünü oluşturduğu görülmektedir. Araştırma grubunda öğrencilerin 75 puan üstü olan erkek öğrenci sayısı 89 iken kız öğrenci sayısının 43 olduğu görülmektedir.

Sosyal bilim ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 6 da verilmiştir.

Tablo. 6. Sosyal bilim ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Sosyal Bilim	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	92	84	45	50	43	38	176	58,7
25-74	62	43	27	22	27	29	105	35
75+	10	9	3	6	6	4	19	6,3
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 6 incelendiğinde 0-24 puan aralığında olan öğrenci sayısının 176 ve tüm grubun %58.7'sini oluşturduğu görülmektedir. Sosyal bilim alanına ilgi duymayan öğrenci oranını göstermektedir. 75 puan üstü alan öğrenci sayısı 19 olup oran %6.3 dür.

Canlı varlık ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 7 de verilmiştir.

Tablo. 7. Canlı varlık ilgi alanı alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Canlı Varlık	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	91	75	42	40	43	41	166	55,3
25-74	51	44	26	27	20	22	95	31,7
75+	22	17	7	11	13	8	39	13
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 7 incelendiğinde 0-24 puan aralığında olan öğrenci sayısının 166 olduğu ve tüm grubun %55.3'ünü oluşturduğu görülmektedir. Canlı varlık ilgisi olmayan öğrenci oranıdır. 75 puan üstü alan öğrenci sayısı 19 olup oran %6.3 dür.

Mekanik ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 8 de verilmiştir.

Tablo. 8. Mekanik ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Mekanik	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	28	71	33	20	15	31	99	33
25-74	61	50	28	30	26	27	111	37
75+	75	15	14	28	35	13	90	30
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 8 incelendiğinde 75 puan üstü olan erkek öğrenci sayısının 75 ve kız öğrenci sayısının 15 olduğu tam (5 katı) görülmektedir. Erkek öğrenciler tüm grubun %25'ini oluştururken, kız öğrenci oranının tüm grubun %5' i olduğu görülmektedir.

İkna ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 9 da verilmiştir.

Tablo. 9. İkna ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

İkna	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	27	8	6	12	8	9	35	11,7
25-74	83	61	38	35	41	30	144	48
75+	54	67	31	31	27	32	121	40,3
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 9 incelendiğinde, 25- 74 puan aralığında olan öğrenci sayısının 144 olduğu ve tüm grubun %48'ini oluşturduğu görülmektedir. 75 Puan üstünde olan erkek öğrenci sayısı 54 ve tüm gruba oranı %18 iken 75 puan üstünde olan kız öğrenci sayısı 67 ve tüm grubun %22'sini oluşturmaktadır.

Ticaret ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 10 da verilmiştir.

Tablo. 10. Ticaret ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Ticaret	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	18	36	23	9	9	13	54	18
25-74	75	78	31	37	39	46	153	51
75+	71	22	21	32	28	12	93	31
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 10 incelendiğinde 75 puan üstü olan erkek öğrenci sayısının 71 ve tüm grubun %23'ünü oluşturduğu, 75 puan üstü olan kız öğrenci sayısının 22 olduğu ve tüm grubun %7.3'ünü oluşturduğu görülmektedir.

İş ayrıntıları ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 11 de verilmiştir.

Tablo. 11. İş ayrıntıları ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

İş Ayrıntıları	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	61	41	17	30	32	23	102	34
25-74	74	66	35	37	33	35	140	46,7
75+	29	29	23	11	11	13	58	19,3
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 11 incelendiğinde 25 – 74 puan aralığında olan öğrenci sayısının 140 olduğu ve tüm grubun %46.7'sini oluşturduğu görülmektedir. 75 puan üstü olan öğrenci sayısının 58 olduğu ve tüm grubun %19,3 'ünü oluşturduğu görülmektedir.

Edebiyat ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 12 de verilmiştir.

Tablo. 12. Edebiyat ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Edebiyat	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	76	52	32	34	39	23	128	42,7
25-74	59	55	29	30	24	31	114	38
75+	29	29	14	14	13	17	58	19,3
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 12 incelendiğinde 0-24 puan aralığında olan öğrenci sayısının 128 olduğu ve tüm grubun %42.7'sini oluşturduğu görülmektedir. 75 puan üstü olan öğrenci sayısının 58 olduğu ve tüm grubun %19,3 'ünü oluşturduğu görülmektedir. Bu sonuç iş ayrıntıları ilgi alanı ile benzer dağılımdadır.

Güzel sanatlar ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 13 de verilmiştir.

Tablo. 13. Güzel sanatlar ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Güzel Sanat	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	59	25	24	22	26	12	84	28
25-74	58	60	27	31	29	31	118	39,3
75+	47	51	24	25	21	28	98	32,7
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 13 incelendiğinde 25-74 puan aralığında olan öğrenci sayısının 118 olduğu ve tüm grubun %39.3'ünü oluşturduğu görülmektedir. 75 puan üstü olan öğrenci sayısının 98 olduğu ve tüm grubun %32,7 'sini oluşturduğu görülmektedir

Müzik ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 14 de verilmiştir.

Tablo. 14. Müzik ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Müzik	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	45	11	16	18	14	8	56	18,7
25-74	63	67	32	28	43	27	130	43,3
75+	56	58	27	32	19	36	114	38
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 14 incelendiğinde 25-74 puan aralığında olan öğrenci sayısının 130 olduğu ve tüm gruba oranının %43.3 olduğu görülmektedir. 75 puan üstü olan öğrenci sayısının 114 olduğu ve tüm grubun %38 'ini oluşturduğu görülmektedir Sosyal yardım ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 15 de verilmiştir.

Tablo. 15. Sosyal yardım ilgi alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Sosyal Yardım	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	111	70	54	42	46	39	181	60,3
25-74	50	47	18	28	27	24	97	32,3
75+	3	19	3	8	3	8	22	7,3
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 15 incelendiğinde 0-24 puan aralığında olan öğrenci sayısının 181 olduğu ve tüm gruba oranının %60.3 olduğu görülmektedir. Sosyal yardım çoğunluk tarafından istenmeyen bir ilgi alanıdır. Cinsiyet dağılımı ve 75 puan üstünde olan sosyal yardım puanlarına bakıldığında erkek öğrenci sayısının 3 olduğu ve tüm grubun %1'ini oluşturduğu, 75 puan üstü olan kız öğrenci sayısının 19 olduğu ve tüm grubun % 6.3'ünü oluşturduğu görülmektedir.

Yeteneği kullanma değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 16 de verilmiştir.

Tablo. 16. Yeteneği kullanma değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Yeteneği Kullanma	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	33	14	11	20	7	9	47	15,7
25-74	80	64	41	34	37	32	144	48
75+	51	58	23	24	32	30	109	36,3
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 16 incelendiğinde 25-74 puan aralığında olan öğrenci sayısının 144 olduğu ve tüm grubun %48'ini oluşturduğu görülmektedir. 75 puan üstü olan öğrenci sayısının 109 olduğu ve tüm grubun % 36.3'ünü oluşturduğu görülmektedir.

Yaratıcılık değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 17 de verilmiştir.

Tablo. 17. Yaratıcılık değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Yaratıcılık	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	13	10	4	7	3	9	23	7,7
25-74	55	41	33	22	17		96	32
75+	96	85	47	38	51	45	181	60,3
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 17 incelendiğinde 75 puan üstü olan öğrenci sayısının 181 olduğu ve tüm grubun %60,3 ünü oluşturduğu görülmektedir.

Yarışma değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 18 de verilmiştir.

Tablo. 18. Yarışma değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Yarışma	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	31	34	14	23	12	16	65	21,7
25-74	80	62	42	28	36	36	142	47,3
75+	53	40	19	27	28	19	93	31
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 18 incelendiğinde 25 -74 puan aralığında olan öğrenci sayısının 142 olduğu ve tüm grubun %47.3'ünü oluşturduğu görülmektedir. 75 Puan üstü erkek öğrenci sayısı 53 olup tüm grubun %17.6 'sını oluşturmaktadır. 75 Puan üstü olan kız öğrenci sayısı 40 ve tüm gruba oranı % 13.3'tür. 75 Puan üstü öğrenci sayısı ise 93 olup tüm grubun % 31 ini oluşturmaktadır

İş birliği değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 19 da verilmiştir.

Tablo. 19. İş birliği değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

İş Birliği	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	35	26	18	17	11	15	61	20,3
25-74	84	71	36	43	39	37	155	51,7
75+	45	39	21	18	26	19	84	28
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 19 incelendiğinde 25-74 puan aralığında olan öğrenci sayısının 155 olduğu ve tüm grubun %51.7'sini oluşturduğu görülmektedir. 75 Puan üstü öğrenci sayısı ise 84 olup tüm grubun %28 ini oluşturmaktadır

Değişiklik değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 20 de verilmiştir.

Tablo. 20. Değişiklik değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Değişiklik	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	15	10	8	9	3	5	25	8,3
25-74	73	50	31	27	33	32	123	41
75+	76	76	36	42	40	34	152	50,7
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 20 incelendiğine 75 puan üstü olan öğrenci sayısının 152 olduğu ve tüm grubun %50.7'sini , 25-74 puan aralığında olan öğrenci sayısının ise 123 olduğu ve tüm grubun %41 'ini oluşturduğu görülmektedir

. Düzenli yaşam değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 21 de verilmiştir.

Tablo. 21. Düzenli yaşam değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Düzenli Yaşam	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	29	40	21	15	20	13	69	23
25-74	85	54	29	45	36	29	139	46,3
75+	50	42	25	18	20	29	92	30,7
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 21 incelendiğinde 25-74 puan aralığında olan öğrenci sayısının 139 olduğu ve tüm grubun %46.3'ünü oluşturduğu görülmektedir. 75 puan üstü olan erkek öğrenci sayısı 50 ve tüm grubun %16.6'sını oluşturmaktadır. 75 Puan üstünde olan kız öğrenci sayısı ise 42 olup tüm grubun % 14'ünü oluşturmaktadır.

Liderlik değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 22 de verilmiştir.

Tablo. 22. Liderlik değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Liderlik	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	40	28	21	22	12	13	68	22,7
25-74	75	69	40	31	41	32	144	48
75+	49	39	14	25	23	26	88	29,3
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 22 incelendiğinde 25-74 puan aralığında olan öğrenci sayısının 144 olduğu ve tüm grubun %48'ini oluşturduğu, 75 puan üstü alan öğrenci sayısı ise 88 olup tüm grubun %29,3 ünü oluşturmaktadır.

Kazanç değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 23 de verilmiştir.

Tablo. 23. Kazanç değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Kazanç	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	10	10	6	6	4	4	20	6,7
25-74	43	32	20	22	18	15	75	25
75+	111	94	49	50	54	52	205	68,3
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 23 incelendiğinde 75 puan üstü olan öğrenci sayısının 205 olduğu ve tüm grubun %68,3'ünü oluşturduğu görülmektedir. 75 puan üstü olan erkek öğrenci sayısı 111 ve tüm gruba oranı %37 iken 75 puan üstü olan kız öğrenci sayısı 94 ve tüm gruba oranı 31,3'tür.

Ün sahibi olma değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı tablo 24 de verilmiştir.

Tablo. 24. Ün sahibi olma değer alanı puanlarının cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı

Ün Sahibi Olma	Cinsiyet		Yaş				Sayı	%
	E	K	15	16	17	18		
0-24	10	11	6	8	4	3	21	7
25-74	78	57	41	36	28	30	135	45
75+	76	68	28	34	44	38	144	48
Toplam	164	136	75	78	76	71	300	100

Tablo 24 incelendiğinde 75 puan üstü olan öğrenci sayısının 144 olduğu ve tüm grubun %48'i oluşturduğu görülmektedir. 25- 74 Puan aralığında olan öğrenci sayısı ise 135 olup, tüm grubun %45 ini oluşturmaktadır.

25- 74 Puan aralığında olan erkek öğrenciler daha fazla çoğunluktadır. Bu da erkek öğrencilerin eğilimlerinin kızlara göre daha düşük seviyede farkında olmaları ve eğilimlerinin henüz belirginleşmemiş olma durumunu göstermektedir. Sayısal yetenek ve şekil - uzay yeteneğinde 75 puan üstü olan grup daha fazla iken sözel yetenek grubunda 25-74 puan aralığında olanlar daha fazla. Bu da sözel yeteneği gelişmemiş kişi sayısının fazla oluşu anlamına gelmektedir. Temel bilim ilgisinde 75 puan üstü olanlar daha fazla iken sosyal bilim, canlı varlık, mekanik, ikna, ticaret, iş ayrıntıları, edebiyat, güzel sanatlar alanlarında 25- 74 puan aralığında olanlar daha fazla. Bu alanları belirginleşmemiş kişi sayısının fazla olduğu anlamına gelmektedir.

Sosyal yardım alanında 0-24 puan aralığı en yüksek olandır. İstenmeyen bir alan ve istenmediğinin farkında olunan bir alandır.

Yaratıcılık, kazanç, ün sahibi olma 75 puan üstü olanlar daha çoğunluktadır. Bu değerleri gelişmiş olanlar.

Sözel yetenek puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 25 de verilmiştir.

Tablo 25. Sözel yetenek puanlarının cinsiyete göre dağılımı

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Sözel	75 altı	Sayı	124	83	207	$\chi^2 = 7,38$ p = ,007
		Yüzde	%75,6	%61,0	%69,0	
	75 ve üstü	Sayı	40	53	93	
		Yüzde	%24,4	%39,0	%31,0	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre sözel yetenek puan dağılımları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. 75 Puan üstü olan kızların sayısı erkeklere göre anlamlı derecede yüksektir.

Sayısal yetenek puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 26 da verilmiştir.

Tablo 26. Sayısal yetenek puanlarının cinsiyete göre dağılımı

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Sayısal	75 altı	Sayı	84	80	164	$\chi^2 = 1,73$ $p = ,188$
		Yüzde	%51,2	%58,8	%54,7	
	75 ve üstü	Sayı	80	56	136	
		Yüzde	%48,8	%41,2	%45,3	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Sayısal yetenek puanlarının cinsiyete göre dağılımı istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Şekil -uzay yetenek puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 27 de verilmiştir.

Tablo. 27. Şekil – uzay yetenek puanlarının cinsiyete göre dağılımı

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Şekil uzay	75 altı	Sayı	72	81	153	$\chi^2 = 7,29$ $p = ,007$
		Yüzde	%43,9	%59,6	%51,0	
	75 ve üstü	Sayı	92	55	147	
		Yüzde	%56,1	%40,4	%49,0	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında Şekil –Uzay yeteneği puanları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Şekil – Uzay yeteneği puanında 75 üstü alanların sayısı erkek öğrencilerde kız öğrencilere göre anlamlı derecede yüksektir.

Temel bilim ilgi puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 28 de verilmiştir.

Tablo.28. Temel bilim ilgi puanlarının cinsiyete göre dağılımı.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Temel bil.	75 altı	Sayı	75	94	169	$\chi^2 = 16,52$ $p < 0.001$
		Yüzde	%45,7	%69,1	%56,3	
	75 ve üstü	Sayı	89	42	131	
		Yüzde	%54,3	%30,9	%43,7	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında temel bilim ilgi puanları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Temel bilim ilgi puanlarında 75 üstü alanların sayısı erkeklerde kızlara göre anlamlı derecede yüksektir.

Sosyal bilim ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 29 da verilmiştir.

Tablo. 29. Sosyal bilim ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Sosyal bil.	75 altı	Sayı	154	127	281	$\chi^2 = ,034$ $p = ,854$
		Yüzde	%93,9	%93,4	%93,7	
	75 ve üstü	Sayı	10	9	19	
		Yüzde	%6,1	%6,6	%6,3	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında sosyal bilim ilgi alanı puan dağılımları istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Canlı varlık ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 30 da verilmiştir.

Tablo. 30. Canlı varlık ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Canlı varlık	75 altı	Sayı	144	121	265	$\chi^2 = ,098$ $p = ,754$
		Yüzde	%87,8	%89,0	%88,3	
	75 ve üstü	Sayı	20	15	35	
		Yüzde	%12,2	%11,0	%11,7	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında canlı varlık ilgi alanı puanları istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Mekanik ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 31 de verilmiştir.

Tablo. 31. Mekanik ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Mekanik	75 altı	Sayı	93	123	216	$\chi^2 = 41,96$ $p < 0.001$
		Yüzde	%56,7	%90,4	%72,0	
	75 ve üstü	Sayı	71	13	84	
		Yüzde	%43,3	%9,6	%28,0	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında mekanik ilgi alanı puanları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Mekanik ilgi alanında 75 puan ve üstü alanların sayısı erkeklerde anlamlı derecede yüksektir.

İkna ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 32 de verilmiştir.

Tablo. 32. İkna ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
İkna	75 altı	Sayı	110	69	179	$\chi^2 = 8,24$ $p = ,004$
		Yüzde	%67,1	%50,7	%59,7	
	75 ve üstü	Sayı	54	67	121	
		Yüzde	%32,9	%49,3	%40,3	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında ikna ilgi alanı puanları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. İkna ilgi alanında 75 puan ve üstü alanların sayısı kızlarda anlamlı derecede yüksektir.

Ticaret ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımları tablo 33 de verilmiştir.

Tablo. 33. Ticaret ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımları.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Ticaret	75 altı	Sayı	94	115	209	$\chi^2 = 26,10$ $p = <0.001$
		Yüzde	%57,3	%84,6	%69,7	
	75 ve üstü	Sayı	70	21	91	
		Yüzde	%42,7	%15,4	%30,3	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında ticaret ilgi alanı puanları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Ticaret ilgi alanında 75 puan ve üstü alanların sayısı erkeklerde anlamlı derecede yüksektir.

İş ayrıntıları ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 34 de verilmiştir.

Tablo. 34. İş ayrıntıları ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
İşayrıntıları	75 altı	Sayı	140	110	250	$\chi^2 = 1,07$ p = ,300
		Yüzde	%85,4	%80,9	%83,3	
	75 ve üstü	Sayı	24	26	50	
		Yüzde	%14,6	%19,1	%16,7	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında iş ayrıntıları ilgi alanı istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Edebiyat ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı.tablo 35 de verilmiştir.

Tablo. 35. Edebiyat ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Edebiyat	75 altı	Sayı	138	108	246	$\chi^2 = 1,12$ p = ,288
		Yüzde	%84,1	%79,4	%82,0	
	75 ve üstü	Sayı	26	28	54	
		Yüzde	%15,9	%20,6	%18,0	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında edebiyat ilgi alanı puanları istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Güzel sanatlar ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 36 da verilmiştir.

Tablo. 36. Güzel sanatlar ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Güzel sanatlar	75 altı	Sayı	121	88	209	$\chi^2 = 2,89$ p = ,089
		Yüzde	%73,8	%64,7	%69,7	
	75 ve üstü	Sayı	43	48	91	
		Yüzde	%26,2	%35,3	%30,3	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında güzel sanatlar ilgi alanı puanları istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Müzik ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 37 de verilmiştir.

Tablo. 37. Müzik ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Müzik	75 altı	Sayı	108	78	186	$\chi^2 = 2,28$ p = ,131
		Yüzde	%65,9	%57,4	%62,0	
	75 ve üstü	Sayı	56	58	114	
		Yüzde	%34,1	%42,6	%38,0	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında müzik ilgi alanı puanları istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Sosyal yardım ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 38 de verilmiştir.

Tablo. 38. Sosyal yardım ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımı.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Sosyal yardım	75 altı	Sayı	161	121	282	$\chi^2 = 11,15$ $p = ,001$
		Yüzde	%98,2	%89,0	%94,0	
	75 ve üstü	Sayı	3	15	18	
		Yüzde	%1,8	%11,0	%6,0	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında sosyal yardım ilgi alanı puanları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Sosyal yardım ilgi alanında 75 puan ve üstü alanların sayısı kızlarda anlamlı derecede yüksektir. Fakat genele bakıldığında 75 puan altı oran çok fazla yüksek görülmektedir. Bu alana genel bir ilgisizlik vardır.

Yeteneği kullanma değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 39 da verilmiştir.

Tablo. 39. Yeteneği kullanma değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Yeteneği kullanma	75 altı	Sayı	119	88	207	$\chi^2 = 2,14$ $p = ,143$
		Yüzde	%72,6	%64,7	%69,0	
	75 ve üstü	Sayı	45	48	93	
		Yüzde	%27,4	%35,3	%31,0	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında yeteneği kullanma değeri puanları istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Yaratıcılık değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 40 da verilmiştir.

Tablo. 40. Yaratıcılık değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Yaratıcılık	75 altı	Sayı	68	51	119	$\chi^2 = ,488$ p = ,485
		Yüzde	%41,5	%37,5	%39,7	
	75 ve üstü	Sayı	96	85	181	
		Yüzde	%58,5	%62,5	%60,3	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında yaratıcılık değeri puanları istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Yarışma değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 41 de verilmiştir.

Tablo. 41. Yarışma değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Yarışma	75 altı	Sayı	115	101	216	$\chi^2 = ,633$ $p = ,426$
		Yüzde	%70,1	%74,3	%72,0	
	75 ve üstü	Sayı	49	35	84	
		Yüzde	%29,9	%25,7	%28,0	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında yarışma değeri puanları istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır.

İşbirliği değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 42 de verilmiştir.

Tablo. 42. İşbirliği değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
İş birliği	75 altı	Sayı	122	103	225	$\chi^2 = ,072$ p = ,789
		Yüzde	%74,4	%75,7	%75,0	
	75 ve üstü	Sayı	42	33	75	
		Yüzde	%25,6	%24,3	%25,0	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında işbirliği değeri puanları istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Değişiklik değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 43 de verilmiştir.

Tablo. 43. Değişiklik değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Değişiklik	75 altı	Sayı	91	62	153	$\chi^2 = 2,91$ p = ,088
		Yüzde	%55,5	%45,6	%51,0	
	75 ve üstü	Sayı	73	74	147	
		Yüzde	%44,5	%54,4	%49,0	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında değişiklik değeri puanları istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Düzenli yaşam değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 44 de verilmiştir

Tablo.44. Düzenli yaşam değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Düzenli yaşam	75 altı	Sayı	114	94	208	$\chi^2 = ,005$ $p = ,941$
		Yüzde	%69,5	%69,1	%69,3	
	75 ve üstü	Sayı	50	42	92	
		Yüzde	%30,5	%30,9	%30,7	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında düzenli yaşam değeri puanları istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Liderlik değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 45 de verilmiştir.

Tablo. 45. Liderlik değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Liderlik	75 altı	Sayı	119	99	218	$\chi^2 = ,002$ $p = ,964$
		Yüzde	%72,6	%72,8	%72,7	
	75 ve üstü	Sayı	45	37	82	
		Yüzde	%27,4	%27,2	%27,3	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında liderlik değeri puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Kazanç değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı tablo 46 da verilmiştir.

Tablo. 46. Kazanç değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Kazanç	75 altı	Sayı	58	45	103	$\chi^2 = ,171$ $p = ,679$
		Yüzde	%35,4	%33,1	%34,3	
	75 ve üstü	Sayı	106	91	197	
		Yüzde	%64,6	%66,9	%65,7	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında kazanç değeri puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Ün sahibi olma değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı. tablo 47 de verilmiştir.

Tablo. 47. Ün sahibi olma değeri puanlarının cinsiyete göre dağılımı.

			Cinsiyet		Toplam	Anlamlılık
			Erkek	Kız		
Ün sahibi olma	75 altı	Sayı	91	73	164	$\chi^2 = ,098$ $p = ,754$
		Yüzde	%55,5	%53,7	%54,7	
	75 ve üstü	Sayı	73	63	136	
		Yüzde	%44,5	%46,3	%45,3	
Toplam		Sayı	164	136	300	

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında ün sahibi olma değeri puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Sözel yetenek puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı. tablo 48 de verilmiştir.

Tablo 48. Sözel yetenek puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Sözel	75 altı	Sayı	53	57	55	42	207	$\chi^2 = 4,32$ p = ,229
		Yüzde	%70,7	%73,1	%72,4	%59,2	%69,0	
	75 ve üstü	Sayı	22	21	21	29	93	
		Yüzde	%29,3	%26,9	%27,6	%40,8	%31,0	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında Sözel yetenek alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Sayısal yetenek puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 49 da verilmiştir.

Tablo. 49. Sayısal yetenek puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Sayısal	75 altı	Sayı	45	46	33	40	164	$\chi^2 = 5,40$ p = ,145
		Yüzde	%60,0	%59,0	%43,4	%56,3	%54,7	
	75 ve üstü	Sayı	30	32	43	31	136	
		Yüzde	%40,0	%41,0	%56,6	%43,7	%45,3	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında sayısal yetenek alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Şekil- uzay yeteneği puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 50 de verilmiştir.

Tablo. 50. Şekil- uzay yeteneği puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Şekil uzay	75 altı	Sayı	40	48	28	37	153	$\chi^2 = 9,76$ p = ,021
		Yüzde	%53,3	%61,5	%36,8	%52,1	%51,0	
	75 ve üstü	Sayı	35	30	48	34	147	
		Yüzde	%46,7	%38,5	%63,2	%47,9	%49,0	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında şekil - uzay yetenek alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. 75 Puan üstü alan 17 yaş grubu diğer yaş gruplarına göre istatistiksel olarak daha yüksek oranda bulunmuştur.

Temel bilim ilgi puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 51 de verilmiştir.

Tablo. 51. Temel bilim ilgi puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Temel bilim	75 altı	Sayı	45	47	29	48	169	$\chi^2 = 14,77$ p = ,002
		Yüzde	%60,0	%60,3	%38,2	%67,6	%56,3	
	75 ve üstü	Sayı	30	31	47	23	131	
		Yüzde	%40,0	%39,7	%61,8	%32,4	%43,7	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında temel bilim ilgi alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. 17 Yaş grubundaki öğrencilerde 75 puan üstü temel bilim puanı alanların oranı diğer yaş grubundakilere göre anlamlı derecede yüksektir.

Sosyal bilim ilgi puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 52 de verilmiştir.

Tablo. 52. Sosyal bilim ilgi puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	6	17	18		
Sosyal bilim.	75 altı	Sayı	72	72	70	67	281	$\chi^2 = 1,30$ p = ,729
		Yüzde	%96,0	%92,3	%92,1	%94,4	%93,7	
	75 ve üstü	Sayı	3	6	6	4	19	
		Yüzde	%4,0	%7,7	%7,9	%5,6	%6,3	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında sosyal bilim ilgi alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Canlı varlık ilgi puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 53 de verilmiştir.

Tablo. 53. Canlı varlık ilgi puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Canlı varlık	75 altı	Sayı	68	69	63	65	265	$\chi^2 = 3,29$ p = ,349
		Yüzde	%90,7	%88,5	%82,9	%91,5	%88,3	
	75 ve üstü	Sayı	7	9	13	6	35	
		Yüzde	%9,3	%11,5	%17,1	%8,5	%11,7	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında canlı varlık ilgi alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Mekanik ilgi alanı puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 54 de verilmiştir.

Tablo. 54 Mekanik ilgi alanı puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Mekanik	75 altı	Sayı	61	51	45	59	216	$\chi^2 = 15,43$ p = ,001
		Yüzde	%81,3	%65,4	%59,2	%83,1	%72,0	
	75 ve üstü	Sayı	14	27	31	12	84	
		Yüzde	%18,7	%34,6	%40,8	%16,9	%28,0	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında mekanik ilgi alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. 17 Yaş grubunda mekanik ilgi alanı puanları istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. İkna ilgi puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 55 de verilmiştir.

Tablo. 55. İkna ilgi puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
İkna	75 altı	Sayı	44	47	49	39	179	$\chi^2 = 1,43$ p = ,698
		Yüzde	%58,7	%60,3	%64,5	%54,9	%59,7	
	75 ve üstü	Sayı	31	31	27	32	121	
		Yüzde	%41,3	%39,7	%35,5	%45,1	%40,3	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında İkna ilgi alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Ticaret ilgi puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 56 da verilmiştir.

Tablo. 56. Ticaret ilgi puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Ticaret	75 altı	Sayı	54	48	48	59	209	$\chi^2 = 10,21$ p = ,017
		Yüzde	%72,0	%61,5	%63,2	%83,1	%69,7	
	75 ve üstü	Sayı	21	30	28	12	91	
		Yüzde	%28,0	%38,5	%36,8	%16,9	%30,3	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Ticaret ilgi puanlarının yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında ticaret ilgi alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. 16 ve 17 Yaş grubundaki öğrencilerde ticaret alanında 75 puan üstü alanların oranı diğerlerinden istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

İş ayrıntıları ilgi alanı puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 57 de verilmiştir.

Tablo. 57. İş ayrıntıları ilgi alanı puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
İş ayrıntıları	75 altı	Sayı	52	70	68	60	250	$\chi^2 = 15,02$ p = ,002
		Yüzde	%69,3	%89,7	%89,5	%84,5	%83,3	
	75 ve üstü	Sayı	23	8	8	11	50	
		Yüzde	%30,7	%10,3	%10,5	%15,5	%16,7	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında iş ayrıntıları ilgi alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. 15 Yaş grubu öğrencilerde iş ayrıntıları değerinde 75 puan üstü alanların oranı diğer yaş grubu öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Edebiyat ilgi alanı puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 58 de verilmiştir.

Tablo. 58. Edebiyat ilgi alanı puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Edebiyat	75 altı	Sayı	62	64	63	57	246	$\chi^2 = ,206$ $p = ,977$
		Yüzde	%82,7	%82,1	%82,9	%80,3	%82,0	
	75 ve üstü	Sayı	13	14	13	14	54	
		Yüzde	%17,3	%17,9	%17,1	%19,7	%18,0	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında edebiyat ilgi alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Güzel sanatlar ilgi alanı puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 59 da verilmiştir.

Tablo. 59. Güzel sanatlar ilgi alanı puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Güzel sanatlar	75 altı	Sayı	51	57	58	43	209	$\chi^2 = 4,90$ $p = ,179$
		Yüzde	%68,0	%73,1	%76,3	%60,6	%69,7	
	75 ve üstü	Sayı	24	21	18	28	91	
		Yüzde	%32,0	%26,9	%23,7	%39,4	%30,3	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında güzel sanatlar ilgi alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Müzik ilgi alanı puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 60 da verilmiştir.

Tablo. 60. Müzik ilgi alanı puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Müzik	75 altı	Sayı	48	46	57	35	186	$\chi^2 = 10,74$ p = ,013
		Yüzde	%64,0	%59,0	%75,0	%49,3	%62,0	
	75 ve üstü	Sayı	27	32	19	36	114	
		Yüzde	%36,0	%41,0	%25,0	%50,7	%38,0	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında müzik ilgi alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. 18 Yaş grubu öğrencilerde müzik ilgi alanında 75 puan üstü alanların oranı diğer yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Sosyal yardım ilgi alanı puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 61 de verilmiştir.

Tablo. 61. Sosyal yardım ilgi alanı puanlarının yaş grupların göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Sosyal yardım	75 altı	Sayı	72	71	74	65	282	$\chi^2 = 4,04$ p = ,257
		Yüzde	%96,0	%91,0	%97,4	%91,5	%94,0	
	75 ve üstü	Sayı	3	7	2	6	18	
		Yüzde	%4,0	%9,0	%2,6	%8,5	%6,0	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında sosyal yardım ilgi alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Yeteneği kullanma değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 62 de verilmiştir.

Tablo.62. Yeteneği kullanma değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Yeteneği kullanma	75 altı	Sayı	54	57	52	44	207	$\chi^2 = 2,57$ p = ,462
		Yüzde	%72,0	%73,1	%68,4	%62,0	%69,0	
	75 ve üstü	Sayı	21	21	24	27	93	
		Yüzde	%28,0	%26,9	%31,6	%38,0	%31,0	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında Yeteneği kullanma değeri alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Yaratıcılık değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 63 de verilmiştir.

Tablo. 63. Yaratıcılık değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Yaratıcılık	75 altı	Sayı	28	40	25	26	119	$\chi^2 = 6,30$ $p = ,098$
		Yüzde	%37,3	%51,3	%32,9	%36,6	%39,7	
	75 ve üstü	Sayı	47	38	51	45	181	
		Yüzde	%62,7	%48,7	%67,1	%63,4	%60,3	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında yaratıcılık değeri alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Yarışma değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 64 de verilmiştir.

Tablo. 64. Yarışma değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Yarışma	75 altı	Sayı	57	52	53	54	216	$\chi^2 = 2,46$ p = ,481
		Yüzde	%76,0	%66,7	%69,7	%76,1	%72,0	
	75 ve üstü	Sayı	18	26	23	17	84	
		Yüzde	%24,0	%33,3	%30,3	%23,9	%28,0	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında Yarışma değeri alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

İş birliği değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 65 de verilmiştir.

Tablo. 65. İş birliği değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
İş birliği	75 altı	Sayı	59	60	53	53	225	$\chi^2 = 1,81$ p = ,611
		Yüzde	%78,7	%76,9	%69,7	%74,6	%75,0	
	75 ve üstü	Sayı	16	18	23	18	75	
		Yüzde	%21,3	%23,1	%30,3	%25,4	%25,0	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında İşbirliği değeri alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Değişiklik değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 66 da verilmiştir.

Tablo. 66. Değişiklik değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Değişiklik	75 altı	Sayı	39	36	40	38	153	$\chi^2 = 1,02$ p = ,795
		Yüzde	%52,0	%46,2	%52,6	%53,5	%51,0	
	75 ve üstü	Sayı	36	42	36	33	147	
		Yüzde	%48,0	%53,8	%47,4	%46,5	%49,0	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında değişiklik değeri alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Düzenli yaşam değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 67 de verilmiştir.

Tablo. 67. Düzenli yaşam değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Düzenli yaşam	75 altı	Sayı	50	60	56	42	208	$\chi^2 = 6,50$ p = ,090
		Yüzde	%66,7	%76,9	%73,7	%59,2	%69,3	
	75 ve üstü	Sayı	25	18	20	29	92	
		Yüzde	%33,3	%23,1	%26,3	%40,8	%30,7	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında düzenli yaşam değeri alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Liderlik değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 68 de verilmiştir.

Tablo. 68. Liderlik değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Liderlik	75 altı	Sayı	61	57	55	45	218	$\chi^2 = 5,92$ p = ,115
		Yüzde	%81,3	%73,1	%72,4	%63,4	%72,7	
	75 ve üstü	Sayı	14	21	21	26	82	
		Yüzde	%18,7	%26,9	%27,6	%36,6	%27,3	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında liderlik değeri alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Kazanç değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 69 da verilmiştir.

Tablo.69. Kazanç değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Kazanç	75 altı	Sayı	28	28	25	22	103	$\chi^2 = ,807$ p = ,848
		Yüzde	%37,3	%35,9	%32,9	%31,0	%34,3	
	75 ve üstü	Sayı	47	50	51	49	197	
		Yüzde	%62,7	%64,1	%67,1	%69,0	%65,7	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında Kazanç değeri alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Ün sahibi olma değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı tablo 70 de verilmiştir.

Tablo. 70. Ün sahibi olma değeri puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı.

			Yaş				Toplam	Anlamlılık
			15	16	17	18		
Ün sahibi olma	75 altı	Sayı	48	44	36	36	164	$\chi^2 = 4,81$ p = ,186
		Yüzde	%64,0	%56,4	%47,4	%50,7	%54,7	
	75 ve üstü	Sayı	27	34	40	35	136	
		Yüzde	%36,0	%43,6	%52,6	%49,3	%45,3	
Toplam		Sayı	75	78	76	71	300	

Yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında Ün sahibi olma değeri alanında 75 puan üstü alanlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Öğrencilerin içinde bulundukları yaş gruplarına göre bakıldığında sözel yeteneğin 18 yaş grubunda daha yüksek olduğu, Şekil- uzay yeteneğinin ve mekanik ilgi alanının 17 yaş grubunda daha yüksek olduğu, güzel sanatlar ve müzik ilgisinin ise 18 yaş grubunda daha yüksek çıktığı görülmektedir. Liderlik değeri de 17 ve 18 yaş grubunda daha yüksek çıkmış olup diğer alanlarda yaş gruplarına göre bir farklılık görülmemiştir.

Temel bilimlere olan ilgi ve mekanik ilgi erkeklerde daha yüksek çıkarken ikna ilgisi kızlarda daha yüksek çıkmıştır. Ticaret ilgisi erkeklerde daha yüksek iken iş ayrıntıları ilgisi, güzel sanatlar ilgisi, müzik ilgisi ve sosyal yardım ilgisi kızlarda daha yüksek çıkmıştır.

Değer olarak yeteneği kullanma kızlarda daha yüksek bulunurken yarışma değeri erkeklerde daha yüksek bulunmuştur.

Temel bilim ve mekanik ilgisi erkeklerde yüksek bulunurken ikna ilgisi kızlarda daha yüksektir. Sosyal yardım ilgisi ise kızlarda daha yüksektir.

Yeteneği kullanma değeri kızlarda erkeklere göre daha yüksek bulunmuştur. Yaratıcılık, yarışma, liderlik, ün sahibi olma ve kazanç değeri mesleki karar verme süreci içinde erkeklerde daha yüksek bulunmuştur.

Sözel yetenek puanlarının okul başarısına göre dağılımı tablo 71 de verilmiştir.

Tablo 71. Sözel yetenek puanlarının okul başarısına göre dağılımı.

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Sözel	75 altı	Sayı	128	79	207	$\chi^2 = ,581$ $p = ,446$
		Yüzde	%70,7	%66,4	%69,0	
	75 ve üstü	Sayı	53	40	93	
		Yüzde	%29,3	%33,6	%31,0	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında sözel yetenek puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Sayısal yetenek puanlarının okul başarısına göre dağılımı tablo 72 de verilmiştir.

Tablo. 72. Sayısal yetenek puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Sayısal	75 altı	Sayı	114	50	164	$\chi^2 = 13,14$ $p = ,000$
		Yüzde	%63,0	%42,0	%54,7	
	75 ve üstü	Sayı	67	69	136	
		Yüzde	%37,0	%58,0	%45,3	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında sayısal yetenek puanları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. 3.50 ve üstü okul başarı puanı olanların sayısal yetenek puanı dağılımı 3.50 altında olanlara göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Şekil – uzay yetenek puanlarının okul başarısına göre dağılımı tablo 73 de verilmiştir.

Tablo. 73. Şekil – uzay yetenek puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Şekil uzay	75 altı	Sayı	89	64	153	$\chi^2 = ,539$ $p = ,463$
		Yüzde	%49,2	%53,8	%51,0	
	75 ve üstü	Sayı	92	55	147	
		Yüzde	%50,8	%46,2	%49,0	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında şekil - uzay yetenek puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Temel bilim ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı tablo 74 de verilmiştir.

Tablo. 74. Temel bilim ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Temel bil.	75 altı	Sayı	113	56	169	$\chi^2 = 6,69$ $p = ,010$
		Yüzde	%62,4	%47,1	%56,3	
	75 ve üstü	Sayı	68	63	131	
		Yüzde	%37,6	%52,9	%43,7	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında temel bilim ilgi alanı puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. 3.50 ve üstü okul başarı puanı olanların temel bilim ilgi alanı puanı dağılımı 3.50 altında olanlara göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Sosyal bilim ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı tablo 75 de verilmiştir.

Tablo.75. Sosyal bilim ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Sosyal bil.	75 altı	Sayı	167	114	281	$\chi^2 = 1,54$ $p = ,215$
		Yüzde	%92,3	%95,8	%93,7	
	75 ve üstü	Sayı	14	5	19	
		Yüzde	%7,7	%4,2	%6,3	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında sosyal bilim ilgi alanı puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Canlı varlık ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı tablo 76 da verilmiştir.

Tablo. 76. Canlı varlık ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Canlı varlık	75 altı	Sayı	155	110	265	$\chi^2 = 3,28$ p = ,070
		Yüzde	%85,6	%92,4	%88,3	
	75 ve üstü	Sayı	26	9	35	
		Yüzde	%14,4	%7,6	%11,7	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında canlı varlık ilgi alanı puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Mekanik ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı tablo 77 de verilmiştir.

Tablo. 77. Mekanik ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Mekanik	75 altı	Sayı	132	84	216	$\chi^2 = ,170$ p = ,680
		Yüzde	%72,9	%70,6	%72,0	
	75 ve üstü	Sayı	49	35	84	
		Yüzde	%27,1	%29,4	%28,0	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında mekanik ilgi alanı puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

İkna ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı tablo 78 de verilmiştir.

Tablo.78. İkna ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
İkna	75 altı	Sayı	103	76	179	$\chi^2 = 1,31$ $p = ,251$
		Yüzde	%56,9	%63,9	%59,7	
	75 ve üstü	Sayı	77	43	120	
		Yüzde	%43,1	%36,1	%40,3	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında ikna ilgi alanı puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Ticaret ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı tablo 79 da verilmiştir.

Tablo. 79. Ticaret ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Ticaret	75 altı	Sayı	122	87	209	$\chi^2 = 1,17$ p = ,279
		Yüzde	%67,4	%73,1	%69,7	
	75 ve üstü	Sayı	59	32	91	
		Yüzde	%32,6	%26,9	%30,3	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında ticaret ilgi alanı puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

İş ayrıntıları ilgi puanlarının okul başarısında göre dağılımı tablo 80 de verimiştir.

Tablo. 80. İş ayrıntıları ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
İş ayrıntıları	75 altı	Sayı	148	102	250	$\chi^2 = 638$ $p = ,425$
		Yüzde	%81,8	%85,7	%83,3	
	75 ve üstü	Sayı	32	17	49	
		Yüzde	%18,2	%14,3	%16,7	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında iş ayrıntıları ilgi alanı puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Edebiyat ilgi puanlarının okul başarısında göre dağılımı tablo 81 de verilmiştir.

Tablo. 81. Edebiyat ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Edebiyat	75 altı	Sayı	147	99	246	$\chi^2 = ,210$ $p = ,647$
		Yüzde	%81,2	%83,2	%82,0	
	75 ve üstü	Sayı	34	20	54	
		Yüzde	%18,8	%16,8	%18,0	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında edebiyat ilgi alanı puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Güzel sanatlar ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı tablo 82 de verilmiştir.

Tablo. 82. Güzel sanatlar ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Güzel sanatlar	75 altı	Sayı	125	84	209	$\chi^2 = ,045$ $p = ,833$
		Yüzde	%69,1	%70,6	%69,7	
	75 ve üstü	Sayı	56	35	91	
		Yüzde	%30,9	%29,4	%30,3	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında güzel sanatlar ilgi alanı puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Müzik ilgi puanlarının okul başarısında göre dağılımı tablo 83 de verilmiştir.

Tablo. 83. Müzik ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Müzik	75 altı	Sayı	111	75	186	$\chi^2 = ,056$ $p = ,813$
		Yüzde	%61,3	%63,0	%62,0	
	75 ve üstü	Sayı	70	44	114	
		Yüzde	%38,7	%37,0	%38,0	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında müzik ilgi alanı puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Sosyal yardım ilgi puanlarının okul başarısında göre dağılımı tablo 84 de verilmiştir.

Tablo. 84. Sosyal yardım ilgi puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Sosyal yardım	75 altı	Sayı	167	115	282	$\chi^2 = 2,47$ $p = ,116$
		Yüzde	%92,3	%96,6	%94,0	
	75 ve üstü	Sayı	14	4	18	
		Yüzde	%7,7	%3,4	%6,0	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında sosyal yardım ilgi alanı puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Yeteneği kullanma değeri puanlarının okul başarısında göre dağılımı tablo 85 de verilmiştir.

Tablo. 85. Yeteneği kullanma değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Yeteneği kulanma	75 altı	Sayı	130	77	207	$\chi^2 = 1,90$ $p = ,168$
		Yüzde	%71,8	%64,7	%69,0	
	75 ve üstü	Sayı	51	42	93	
		Yüzde	%28,2	%35,3	%31,0	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında yeteneği kullanma değeri puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Yaratıcılık değeri puanlarının okul başarısında göre dağılımı tablo 86 da verilmiştir.

Tablo. 86. Yaratıcılık değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Yaratıcılık	75 altı	Sayı	72	47	119	$\chi^2 = 008$ $p = ,931$
		Yüzde	%39,8	%39,5	%39,7	
	75 ve üstü	Sayı	109	72	181	
		Yüzde	%60,2	%60,5	%60,3	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında yaratıcılık değeri puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Yarışma değeri puanlarının okul başarısında göre dağılımı tablo 87 de verilmiştir.

Tablo. 87. Yarışma değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Yarışma	75 altı	Sayı	134	82	216	$\chi^2 = 1,09$ p = ,295
		Yüzde	%74,0	%68,9	%72,0	
	75 ve üstü	Sayı	47	37	84	
		Yüzde	%26,0	%31,1	%28,0	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında yarışma değeri puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

İş birliği değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı tablo 88 de verilmiştir.

Tablo. 88. İş birliği değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
İş birliği	75 altı	Sayı	134	91	225	$\chi^2 = ,254$ p = ,614
		Yüzde	%74,0	%76,5	%75,0	
	75 ve üstü	Sayı	47	28	75	
		Yüzde	%26,0	%23,5	%25,0	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında işbirliği değeri puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Değişiklik değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı tablo 89 da verilmiştir.

Tablo. 89. Değişiklik değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Değişiklik	75 altı	Sayı	89	64	153	$\chi^2 = ,539$ $p = ,463$
		Yüzde	%49,2	%53,8	%51,0	
	75 ve üstü	Sayı	92	55	147	
		Yüzde	%50,8	%46,2	%49,0	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında değişiklik değeri puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Düzenli yaşam değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı tablo 90 da verilmiştir.

Tablo. 90. Düzenli yaşam değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Düzenli yaşam	75 altı	Sayı	124	84	208	$\chi^2 = ,098$ $p = ,755$
		Yüzde	%68,5	%70,6	6%9,3	
	75 ve üstü	Sayı	57	35	92	
		Yüzde	%31,5	%29,4	%30,7	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında düzenli yaşam değeri puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Liderlik değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı tablo 91 de verilmiştir.

Tablo. 91. Liderlik değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Liderlik	75 altı	Sayı	126	92	218	$\chi^2 = 2,22$ p = ,136
		Yüzde	%69,6	%77,3	%72,7	
	75 ve üstü	Sayı	55	27	82	
		Yüzde	%30,4	%22,7	%27,5	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında liderlik değeri puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Kazanç değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı tablo 92 de verilmiştir.

Tablo. 92. Kazanç değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Kazanç	75 altı	Sayı	57	46	103	$\chi^2 = 1,55$ p = ,213
		Yüzde	%31,5	%38,7	%34,3	
	75 ve üstü	Sayı	124	73	197	
		Yüzde	%68,5	%61,3	%65,7	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında kazanç değeri puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Ün sahibi olma değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı tablo 93 de verilmiştir.

Tablo. 93. Ün sahibi olma değeri puanlarının okul başarısına göre dağılımı

			Başarı		Toplam	Anlamlılık
			3.49 ve altı	3.50 ve üstü		
Ün sahibi olma	75 altı	Sayı	96	68	164	$\chi^2 = ,420$ $p = ,517$
		Yüzde	%53,0	%57,1	%54,7	
	75 ve üstü	Sayı	85	51	136	
		Yüzde	%47,0	%42,9	%45,3	
Toplam		Sayı	181	119	300	

Başarı dağılımına göre bakıldığında ün sahibi olma değeri puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Sözel yetenek puanları cinsiyet, yaş ve okul başarısına göre sözel yetenek puanı 75 üstü ve olmayan alınarak bağımlı değişken alınarak cinsiyet, okul başarısı ve yaş dağılımları bağımsız değişken alınarak oluşturulan lojistik regresyon sonuçları tablo 94, tablo 95, tablo 96, tablo 97, tablo 98, tablo 99, tablo 100 , tablo 101 de verilmiştir.

Sözel yetenek puanları lojistik regresyon analiz sonuçları tablo 94 de verilmiştir.

Tablo. 94. Sözel yetenek puanları lojistik regresyon analiz sonuçları.

Sözel75	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	%95 GA EXP(B)	
							Alt	Üst
Cinsiyet(Kız) (Ref.Erkek)	,695	,253	7,532	1	,006	2,004	1,220	3,291
Sabit	-1,131	,182	38,714	1	,000	,323		

Sözel yetenek puanı 75 puanın üstünde ve altında alanlarla oluşturulan regresyon modelinde sadece cinsiyet değişkeni modelde kalmıştır. Sözel 75 puan üstünde alanların kız öğrenci olma olasılığı erkeklere göre iki kat fazladır. (%95 Güven Aralığı 1.22 – 3.29)

Sayısal yetenek puanları lojistik regresyon analiz sonuçları tablo 95 de verilmiştir.

Tablo. 95. Sayısal yetenek puanları lojistik regresyon analiz sonuçları.

Sayısal75	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	%95 GA EXP(B)	
							Alt	Üst
Cinsiyet (Kız) (Ref. Erkek)	-,562	,251	5,011	1	,025	,570	,349	,932
Not başarı	1,006	,254	15,734	1	,000	2,734	1,663	4,493
Sabit	-,351	,176	3,963	1	,047	,704		

Sayısal yetenekte 75 puanın üstünde olma olasılıkları kız öğrencilerde 0.57 kat (%95 Güven Aralığı 0.34 – 0.93), okul başarı puanları 3.50 üstünde olanlar ise 2.73 kat fazla bulunmuştur. (%95 Güven Aralığı 1.66 -4.49)

Şekil – uzay yetenek puanları lojistik regresyon analiz sonuçları tablo 96 da verilmiştir.

Tablo. 96.Şekil – uzay yetenek puanları lojistik regresyon analiz sonuçları.

Şekiluzay75	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	%95 GA EXP(B)	
							Alt	Üst
Cinsiyet (Kız)	-,651	,236	7,610	1	,006	,522	,329	,828
Sabit	,145	,266	,294	1	,587	1,155		

Şekil –uzay yeteneği puanları 75 puan üstü ve altı olmasına göre bağımlı değişken alınarak cinsiyet, yaş grubu ve okul başarısı ise bağımsız değişken alınarak değerlendirilmiştir. Şekil – uzay yeteneğinde 75 puan üstünde olma olasılıkları kızlarda 0.52 kat (%95 Güven Aralığı 0.32 – 0.82) kat fazla bulunmuştur. Yaş değişkeni ise anlamlı bulunmamıştır.

Temel bilim ilgi puanları lojistik regresyon analiz sonuçları tablo 97 de verilmiştir.

Tablo. 97. Temel bilim ilgi puanları lojistik regresyon analiz sonuçları.

Temelbil75	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	%95 GA EXP(B)	
							Alt	Üst
Cinsiyet (Kız) Ref. (Erkek)	-1,217	,264	21,276	1	,000	,296	,177	,497
Not başarı	,943	,264	12,707	1	,000	2,566	1,529	4,309
Sabit	-,103	,175	,342	1	,559	,902		

Temel bilim 75 puanın üstünde olma olasılıkları kız öğrencilerde 0.29 kat (%95 Güven Aralığı 0.17 – 0.49), okul başarı puanları 3.50 üstünde olma olasılığı 2.57 kat (%95 Güven Aralığı 1.53 - 4.30) fazla bulunmuştur.

Mekanik ilgi puanları lojistik regresyon analiz sonuçları tablo 98 de verilmiştir.

Tablo. 98. Mekanik ilgi puanları lojistik regresyon analiz sonuçları.

Mekanik75	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	%95 GA EXP(B)	
							Alt	Üst
Cinsiyet (Kız)	-2,121	,346	37,580	1	,000	,120	,061	,236
Not başarı (3.50 üstü)	,587	,298	3,875	1	,049	1,798	1,003	3,225
Sabit	-,452	,185	6,002	1	,014	,636		

Mekanik ilgi alanı 75 puanın üstünde olma olasılıkları kız öğrencilerde 0.12 kat (%95 Güven Aralığı 0.06 – 0.23), okul başarı puanları 3.50 üstünde olma olasılığı ise 1.79 kat (%95 Güven Aralığı 1.00 - 3.22) fazla bulunmuştur.

İkna puanları lojistik regresyon analiz sonuçları tablo 99 da verilmiştir.

Tablo. 99. İkna ilgi puanları lojistik regresyon analiz sonuçları.

İkna75	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	%95 GA EXP(B)	
							Alt	Üst
Cinsiyet (Kız)	,667	,239	7,772	1	,005	1,948	1,219	3,114
Sabit	-,711	,166	18,335	1	,000	,491		

İkna ilgi alanı puanlarında 75 puan üstünde olma olasılığı erkeklere göre kızlarda 1.94 kat fazladır. (%95 Güven Aralığı 1.21 -3.11)

Ticaret ilgi puanları lojistik regresyon analiz sonuçları tablo 100 de verilmiştir.

Tablo. 100. Ticaret ilgi alanı puanları lojistik regresyon analiz sonuçları.

Ticaret75	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	%95 GA EXP(B)	
							Alt	Üst
Cinsiyet (Kız)	-1,397	,285	23,996	1	,000	,247	,141	,433
Sabit	-,295	,158	3,487	1	,062	,745		

Ticaret ilgi alanı puanlarında 75 puanın üstünde olma olasılığı kızlarda 0.27 kat fazladır. (%95 Güven Aralığı 0.14 - 0.43)

Sosyal yardım ilgi alanı puanları lojistik regresyon analiz sonuçları tablo 101 de verilmiştir.

Tablo. 101. Sosyal yardım ilgi alanı puanları lojistik regresyon analiz sonuçları.

Sosyalyardım75	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	%95 GA EXP(B)	
							Alt	Üst
Cinsiyet (Kız)	2,154	,654	10,848	1	,001	8,617	2,392	31,045
Not başarı (3.50 üstü)	-1,303	,595	4,798	1	,028	,272	,085	,872
Sabit	-3,728	,587	40,293	1	,000	,024		

Sosyal yardım ilgi alanı puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir model bulunmuştur. Sosyal yardım puanı(75 ve üstü / 75 altı) bağımlı değişken alınarak oluşturulan modelde; sosyal yardım ilgisi kızlarda 8.61 kat fazla bulunmuştur. (%95 Güven Aralığı 2.39 – 31.04) Başarı olarak 3.50 puan üstünde olma olasılığı ise 0.27 kat fazla bulunmuştur.

Sayısal yeteneği yüksek bulunan öğrenciler arasında okul başarısı yüksek öğrenciler daha fazla iken, yine temel bilim ilgisinde okul başarısı yüksek öğrenciler daha fazladır.

Ticaret, edebiyat ve güzel sanatlar ilgi alanı yüksek çıkan öğrencilerde ise vasat okul başarısı olan öğrenciler daha fazla bulunmaktadır.

Akademik başarısı yüksek olan öğrencilere değer olarak yeteneği kullanma, yarışma ve düzenli yaşam değeri yüksek bulunmuştur.

Sözel yetenekte 25 – 74 puan aralığında bulunma oranı erkeklerde daha yüksek. Yani belirginleşmeyen, netleşmeyen veya henüz ortaya çıkmayan yetenek olarak erkeklerin oranı kızlara göre daha yüksektir. Sözel yeteneğin kızlarda daha gelişmiş olduğu ve belirginleşmiş olduğu anlamına gelmektedir. Sözel yetenek alanının kızlarda daha erken geliştiği ve netleştiği veya bu yetenek alanında kızların erkeklerden daha üstün olduğu söylenebilir. Mesleki karar vetme olgunluğu konusunda kızların daha erken yeterli olgunluğa eriştikleri söylenebilir.

Sayısal yetenek alanında ise 25 – 74 aralığı erkekler ile kızlar arasında bir farklılığa yol açmamakta olduğu gözlenmiştir. Şekil – uzay ve sayısal yetenek erkeklerde kızlara göre daha yüksek çıkmıştır.

6. TARTIŞMA

Araştırma bulgularına bakıldığında kızların sözel yetenek puanlarının erkeklere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek bulunduğu görülmektedir. Sözel yetenek alanında kızlar erkeklere göre avantajlı görünmektedir. Yine sözel yetenek puanlarının yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında 18 yaş grubundakilerde sözel yetenek puanları istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Tyler (1954)'e göre kızlar daha erken yaşlarda konuşmaya başlamakla birlikte sesleri de daha doğru telafuz etme becerisi geliştirmekte ve erkeklere göre daha üstün durumda oldukları bulguları burada çıkan sonuçları desteklemektedir.

Yıldırım (1999) Yaptığı araştırmada sözel bölümdeki öğrencilerin akademik başarıları yönünden sayısal bölüm öğrencilerine göre akademik başarı düzeyinin daha düşük olduğu sonucu çalışmamızda çıkan bulguları desteklemektedir.

Sayısal yetenek alanına bakıldığında cinsiyete göre bir farklılık bulunmamıştır. Şekil – uzay yeteneği puanlarına bakıldığında, erkeklerde 75 puan ve üzerinde alanların sayısı kızlara göre istatistiksel olarak anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur. Sayısal puanlarının başarı durumuna göre dağılımına bakıldığında, istatistiksel olarak anlamlı sonuç bulunmuştur. Başarılı öğrencilerin (3.50 ve üstü okul ortalaması olan) sayısal yetenek puanları anlamlı derecede yüksektir. Sayısal ve şekil - uzay yeteneği puanlarının yaş gruplarına göre dağılımı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. 17 yaş grubundaki öğrencilerin sayısal ve şekil - uzay yeteneği puanları diğer yaş gruplarındakilere göre anlamlı derecede yüksektir.

Temel bilim ilgi puanlarının cinsiyete ve başarıya göre dağılımları istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Temel bilim ilgisi puanı erkeklerde kızlara göre daha yüksektir. Başarılı öğrencilerde (3.50 ve üstü okul ortalaması olan) yine istatistiksel olarak temel bilim ilgisinin daha yüksek olduğu

görülmektedir. Temel bilim ilgi alanı puanlarının yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında, istatistiksel olarak 17 yaş grubunun diğer yaş gruplarına göre daha yüksek çıktığı görülmüştür.

Akdemir (1987) lise öğrencileri üstünde yapmış olduğu araştırma bulgularına göre, öğrencilerin akademik başarı durumlarının meslek seçimlerinde etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Başarısı düşük öğrencilerin başarısı yüksek öğrencilere göre meslek seçimi konusunda daha fazla sorunlar yaşadıkları yönündeki araştırma bulguları ile uyumludur.

Gati ve Saka (2001) yapmış oldukları araştırma sonucunda akademik başarısını kötü algılayan öğrencilerin meslek seçimi güçlüklerinin başarısını iyi algılayan öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek buldukları araştırma sonucu çalışmamızdan çıkan sonuçları desteklemektedir.

Mekanik ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımına bakıldığında erkek öğrencilerde kız öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Kültürel olarak da toplumda erkek rolleri açısından mekanik beceriye sahip olmak beklenen bir durum ve bu toplumsal gerçekle ilişkili olabilir. Yaş gruplarına göre dağılımlara bakıldığında ise mekanik ilgi alanı puanlarının 17 yaş grubunda diğer yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir.

Yelken (2008) yapmış olduğu araştırmaya göre meslek karar tercihlerinin cinsiyetten etkilendiğini erkek öğrencilerin daha çok sayısal mesleklere, kız öğrencilerin hizmet mesleklerine, öğretmenlik, memurluk gibi düzenli yaşam gerektiren alanlara yöneldiklerini ifade ettiği bulgular bu araştırma sonuçlarında çıkan bulgular ile uyumludur.

Mc Coby ve Jaclin (1974)'in sözel, sayısal ve şekil – uzay ilişkileri görebilme bakımından kızlarla erkekler arasında farklar olduğu sonucu bu araştırma bulgularını desteklemektedir.

Telman (2002) yaptığı araştırmada en erken gelişen yeteneklerin müzik, mekanik, resim olduğu ortaya çıkmıştır. Bu yeteneklerin genellikle 11 yaş civarında kesinlik kazandığı, 14 yaş civarında ise matematik yeteneğinin geliştiği, 17- 18 yaş civarında diğer bilimsel yeteneklerin ortaya çıktığı sonucu

bu araştırma bulguları ile uyumlu olurken müzik ilgisinin 18 yaş grubu öğrencilerde diğer yaş grubu öğrencilere göre daha yüksek çıkması ise çelişmektedir.

Super ve Crites (1962) erkeklerin mekanik ilişkileri görebilme gücü bakımından kızlardan daha üstün olduğunu buldukları bulguları bu araştırma sonuçlarını desteklemektedir.

İkna ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımına bakıldığında ise kızların erkeklere göre istatistiksel olarak ikna ilgisi puanları anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Bir meslekte ikna ilgisi kızlar için erkeklere göre daha önemlidir. Bu da kızlarda dil yeteneğinin daha erken gelişmiş olması ve dil bakımından erkeklerden daha önde olmaları ile açıklanabilir. Sözel alanda kız öğrencilerin erkeklere göre daha yüksek puan almış olmaları da buradaki sonuç ile uyumludur. Yine kız öğrencilerin sosyal yardım mesleklerine yönelmeleri ve sosyal yardım ilgisinin erkeklerden daha yüksek oluşu da anlamlıdır ve birbirini tamamlar niteliktedir.

Ticaret ilgi puanlarının cinsiyete göre dağılımlarına bakıldığı zaman erkek öğrencilerde kız öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Toplumun beklentileri ve çocuk yetiştirirken ailelerin erkeklere attıkları ve beklentileri ile doğru orantılıdır. Ailelerin meslek seçiminde ve kişilerin kariyer geleceğinde erkeklerden beklentileri ile kızlardan beklentileri farklı olmaktadır. Ticaret ilgi alanı puanlarının yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında 17 ve 18 yaş grubu puanlarının diğer yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek çıktığı görülmektedir.

Hamamcı ve Hamurcu (2005) yaptıkları araştırmada kişilerin içinde bulundukları yaş düzeyi yükseldikçe mesleki kararsızlık düzeylerinin de azaldığı sonucu araştırmamız bulguları ile farklılık göstermektedir.

Super ve Crites (1962) kız ve erkek öğrencilerin ilgi alanlarını ayrıştığı ergenlik döneminde meslek tercihleri de etkilenmekte ve şekillenmektedir. Erkeklerin matematik, teknik, yönetim ve ticaret alanlarına kızlardan daha fazla ilgi gösterdiği, kızların da dil, edebiyat, sosyal yardım ve büro işlerine erkeklerden daha fazla ilgi gösterdiği şeklindeki bulguları bu araştırmada çıkan sonuçlarla uyumludur.

İş ayrıntıları ilgi alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımına bakıldığında kız öğrencilerin istatistiksel olarak erkek öğrencilere göre anlamlı derecede daha yüksek puan aldıkları görülmüştür. İş ayrıntıları puan dağılımlarının yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında ise 15 yaş grubunda istatistiksel olarak diğer yaş gruplarına göre daha yüksek çıkmıştır. Müzik ilgi alanı puanlarının yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında 18 yaş grubunda istatistiksel olarak diğer yaş gruplarına göre daha yüksek bulunmuştur.

Özkaplan (2013) erkekler daha çok bireysel değerlere önem verirken kızların sosyal yardım ve bakıma yönelik değerlere daha fazla önem vermektedirler bulgusu araştırmamızdaki bulgularla benzerlik taşımaktadır.

Safran ve ark. (1995) yaptıkları araştırmada canlı varlık ve sosyal yardım özelliklerinin kızlar lehine istatistiksel olarak anlamlı bulunması, bu araştırmada çıkan sosyal yardım ve canlı varlık puanlarının yüksek oluşu sonucu ile benzerlik taşımaktadır.

Safran ve ark. (1995) lise öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada canlı varlık ve sosyal yardım puanlarını kızlarda daha yüksek bulmaları bu araştırma sonuçları ile uyumludur.

Güler (2010) yapmış olduğu araştırmada erkek öğrenciler daha çok bağımsızlık isteyen kariyer değerlerine önem verirken, kız öğrencilerin rekabetçilik, özel hayat ve kendini adama değerlerine önem verdiği sonucu bu araştırmada çıkan sonuçları güçlendirmektedir.

Sosyal bilim, canlı varlık, müzik, edebiyat, güzel sanatlar, yeteneği kullanma, yaratıcılık, yarışma, değişiklik, düzenli yaşam, liderlik, kazanç, ün sahibi olma alanı puanlarının cinsiyete göre dağılımlarına bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç bulunmamıştır.

Kuzgun (1988) erkek çocuklar iyi kazanç getiren riskli olan ama ilerlemeye olanak veren mesleklere yönelmekte, başkalarını yönetme, sorumluluk ve yetki sahibi olma ve başkaları ile yarışma gözlenen değerler olduğu sonucu bu araştırma sonuçlarını desteklemektedir.

Powell ve Luzzo (1998); Sayın (2001) yapmış olduğu araştırma bulguları olan yaşa göre mesleki olgunluk düzeyinin anlamlı bir farklılık göstermediğı sonucu bu araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir.

Şekil –uzay, sayısal yetenek alanı ve temel bilim ilgi alanı puanlarının okul başarısına göre dağılımlarına bakıldığında şekil – uzay yetenek alanı puanlarının istatistiksel olarak okul başarısı düşük olan (3.49 ve altı okul ortalaması) öğrencilerde daha yüksek bulunmuştur. Sayısal yetenek ve temel bilim ilgi alanında ise okul başarı puanlarına göre dağılımlarına bakıldığında istatistiksel olarak okul başarısı yüksek (3.50 ve üstü okul başarısı olan) öğrencilerde yüksek bulunmuştur. Okulların belli alanlara ağırlık vermesi ve öğrencileri bu alanda yönlendirmesi sonucunun da bu duruma biraz etki etmiş olabileceğı düşünülebilir.

Şener (1999) yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin akademik başarı durumlarının meslek seçimlerinde etkili olduğu, akademik başarısı düşük olan öğrencilerin başarısı yüksek olanlara göre meslek seçimi yaparken daha fazla zorluklarla karşılaştıkları ve kararsızlık yaşadıkları sonucu araştırmamızdan çıkan bulgular ile uyumludur.

Durbin (2000) yaptığı araştırmada kararsız kolej öğrencilerinin kariyer düşünceleri ile akademik performansları arasındaki ilişkiyi incelediğı araştırmada kariyer düşünceleri ile yıl sonu akademik not ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucu bu araştırma bulguları ile farklılık göstermektedir.

Yeterli puan alarak henüz belirginleşmeyen yetenek gruplarında erkeklerin oranı kızlara göre daha yüksektir. Toplumsal olarak erkeklerden beklentilerin fazla oluşu ve ailelerin meslek seçimi konusunda erkekler üstünde kurdukları baskıların kızlara göre fazla oluşu onların mesleki karar verme konusunda daha fazla karmaşıya yaşamalarına etki ediyor olabilir.

Bacanlı (2012) yaptığı araştırma sonuçlarında erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre karar verme güçlüklerinin daha yüksek olduğu sonucu bu araştırma bulgularını desteklemektedir.

Tan'ın (1956) yaptığı araştırma sonucunda öğrencilerin meslek seçimlerinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği ayrıca meslek seçimlerindeki değişimlerin 13 - 15 yaşlarında olduğu sonucu araştırma bulguları ile uyumludur.

Akdağ ve Walter (2005) yaptıkları çalışmada kadınların meslek seçimi yaparkenki mesleki yeterlilik puanlarının erkeklerden daha yüksek bulunduğu sonucu araştırma bulgularını desteklemektedir.

Uzer (1987) lise öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada kız öğrencilerin hem yetenek alanı hem de ilgi alanlarına uygun tercihler yaptıklarını ve erkeklere göre mesleki olgunluklarının daha yüksek olduğu sonucu bu araştırma bulguları ile uyumludur.

Çakar (2002); Çoban (2005) yaptıkları çalışmada erkek öğrencilerin mesleki karar verme güçlüklerinin kızlarınkinden daha yüksek olduğu sonucu bu araştırma bulguları ile paralellik oluşturmaktadır.

Broscious, Serafica ve Osipow (1994)'un lise öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada kadınların kariyer olgunluğu bakımından erkeklerden daha olgun çıktığı sonucu araştırma sonucunu desteklemektedir.

Aydemir'in (2017) lise öğrencileri üzerinde yaptığı araştırma sonucunda kızların mesleki karar verme düzeyinin erkek öğrencilerden yüksek çıktığı sonucu da araştırmadan çıkan sonuçlarla uyumludur.

Akdemir (1987) yaptığı çalışmada öğrencilerin başarı düzeylerinin meslek seçimlerini etkilediği başarısı düşük öğrencilerin mesleki seçim aşamasında daha fazla sorunlar yaşadıkları sonucu araştırma bulguları ile uyumludur.

Güzel sanatlar, müzik alanı ilgisi yüksek olan öğrencilerin akademik başarı düzeyleri (3.49 ve altı başarı ortalamaları) daha yüksek bulunmuştur.

Kuzgun (1976) yaptığı çalışmada başarılı öğrencilerin sosyal güvenceye ilgilerinin önünde yer verdikleri, başarısı düşük öğrencilerin ise bağımsızlığa daha fazla önem verdikleri, kendini gerçekleştirme eğilimlerinin, okulun beklentileri ve başarı ölçütü ile bağdaşmadığı sonucu araştırma bulguları ile uyumludur.

King (1989); Luzzo (1995)'un mesleki olgunluk ile ilgili yaptıkları araştırmalarda kız öğrencilerin mesleki olgunluk düzeyinin erkek öğrencilere göre önemli ölçüde yüksek olduğunu bulmuş olmaları da araştırma sonuçlarını desteklemektedir.

Bacanlı (2012) Yapmış olduğu araştırma sonuçlarında akademik başarısını kötü algılayan öğrencilerin kariyer karar verme güçlüklerinin iyi algılayan öğrencilerden anlamlı olarak yüksek olduğu sonucu araştırma bulgularını desteklemektedir.

Çalışmada, sadece yaş, cinsiyet ve okul başarısının ölçülmesi diğer değişkenlerin sorgulanmamış olması çalışmanın kısıtlılığı olarak değerlendirilebilir.

ÖNERİLER

Ortaöğretim kurumlarında kişilerin kendini tanımaları, bilgi sahibi oldukları mesleklerle kendi içsel süreçlerini ve sahip oldukları yetileri değerlendirebilmeleri için eğitim faaliyetlerine paralel olarak etkin çalışmalar yürütülmelidir.

Mesleki rehberlik faaliyetlerinin sistemli ve kesintisiz olarak bütün sınıflar düzeyinde planlanıp yürütülmesi ve öğrencilerin kişisel gelişimine paralel olarak destek sunulması gerekmektedir. Bu çalışmalarda kişiyi tanıma teknikleri, test ve envanterlerin kullanılması, psikolojik yardım süreçlerinin devreye sokulması ve bu çalışmaların devamlılık arzemesi son derece önemlidir.

Mesleki rehberlik faaliyetleri yürütülürken aile ile de çalışılması, işbirliği yapılması ve mesleki kuruluşlardan destek alınarak ziyaretler ve meslekler konusunda bilgilendirme, mesleğin piyasa koşullarındaki yeri ve değişen zamana göre konumu hakkında yeterince bilgi akatarılması kişiyi doğru karar verme noktasına taşımakta bir unsur olacaktır.

Orta öğretim kurumlarında son sınıfa gelmiş kişiler yükseköğretim sınavlarının karmaşası ve stresi ile de başbaşa kalmakta ve bir karar verme durumunda olmaktadır. Oysa daha önceden kararları belirginleşen öğrenciler bu süreçte kararsızlığa ve karmaşaya düşmeyeceklerdir. Mesleki karar verme konusunda da bu aşamaya gelene kadar bir donanımına sahip olmaları beklenmelidir. Daha önceden seçim yapma aşamalarını destek alarak netleştiren öğrenciler bu amaçlarının belli olmasından kaynaklanan motivasyonu da daha rahat aktive edeceklerdir.

Mesleki rehberlik çalışmaları ve mesleki kararların öğrencilerin sadece akademik durumlarına dayandırılmaması, aldıkları projeler, önceden isteyerek içinde bulundukları faaliyetler, üstlendikleri roller ve bütün eğitim yaşamı boyunca gösterdikleri aktivitelerin mesleki gerekliliklerle ilişkilendirilmesi ve bireyin içsel yapısı ve hayat aktivitesi, yaşam tasarımlarına uygun olmasının sağlanması bu faaliyetlerinin profesyonellerce yürütülmesi sağlanmalıdır.

Bu araştırmada çıkan yetenek, ilgi, değerler doğrultusunda meslek seçmeye ve seçtikleri alanda devam etmeye ne kadar kişinin karar verdiği

konusu ayrı bir araştırma konusu olarak çalışılabilir. Sonraki dönemlerde öğrenciler izlenerek mesleki ilgi yetenek değerler ve seçilen meslek arasındaki uygunluk ilişkisi yeni bir araştırma konusu yapılması önerilebilir.

Yeni yapılacak çalışmalarda öğrencilerin diğer özelliklerinin ve aile bireylerinin de meslekleri sorgulanarak, kullanılan ölçekte öğrenci yeteneklerinin birlikte değerlendirilmesi önerilir.

KAYNAKLAR

- Akbayır, K. (2006). Öğretmenlik Mesleğine Yönelmede Ailenin ve Branş Seçiminde Cinsiyetin Rolü. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Anabilim Dalı. Van.
- Akkoç, F. (2009). Lise Öğrencilerinin Kariyer Düşüncelerini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı. İzmir.
- Akkoç,F.F. (2012). Lise Öğrencilerinin Mesleki Kararsızlıklarının Sosyo-Demografik Faktörlere Göre İncelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.
- Akkoyun, F. (Ed).(1982). Danışma Psikolojisi Kuramları. Cassel Educational Limited. Ankara
- Ağdemir, N. (2016). Meslek Seçiminde Yeterlilik, İyi Olma Hali ve İş Tatmini Düzeyleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Aydemir, L. (2017). Lise Öğrencilerinin Meslek Seçimindeki Kararsızlıklarına Etki Eden Faktörler. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Trabzon.
- Bacanlı,F. (2012). Kariyer Karar Verme Güçlükleri ve Meslek Seçimine İlişkin Akılcı Olmayan İnançların İlişkisi. Türk Psikolojik Danışma Dergisi. Ankara.
- Bak, M. (2011). Çocuk Gelişimi. Cinius Yayınları. İstanbul
- Bekleviş, F. (2007). Öğrencilerin Mesleki İlgi Alanları ve Ailenin Meslek Seçimine Etkisi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Araştırma. Bolu.
- Bozgedik, A. (2017). Eğitimde Yeni Bir Model Olan Temel Lise Öğrencilerinin Üniversite ve Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Bilim Dalı. Konya.

- Çınar, Ç. (2011). Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Meslek Seçimi Kararlarında Benlik Algısının Önemi. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Endüstri Psikolojisi Programı. İstanbul.
- Değirmenci, B. (2018). Toplumsal Cinsiyet Algısının Meslek Seçimine Etkisi Üzerine Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Elazığ.
- Dereboy, F. (1993). Kimlik Bocalaması. Özmert Ofset. Malatya.
- Durbin, K.A. (2000). The Relationship Between Negative Career Thought And The First Term Academic Performance Of Undecided College Students. The Florida State University. USA.
- Eisenberg, S. ve Delaney, D. (1993). Psikolojik Danışma Süreci. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. Ankara.
- Ensari, M.Ş. ve Alay, H. (2017). Meslek Seçimini Etkileyen Faktörlerin Demografik Değişkenler İle İlişkisinin Araştırılması: İstanbul İlinde Bir Uygulama. Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi. Humanitas. İstanbul.
- Ginzberg, E. (1971). Career Guidance Who Need It, Who Provides It, Who Can improve It. Mc Grow Hill Book Company. USA.
- Gökçen, M. ve Büyükgöze-Kavas, A. (2018). Meslek Seçiminde Toplumsal Cinsiyetin Rolü. Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Derneği Kariyer Psikolojik Danışmanlık Dergisi. Samsun.
- Gökcan, M. (2018). Meslek Seçiminde Toplumsal Cinsiyetin Rolü Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın ve Aile Araştırmaları Anabilim Dalı. Samsun.
- Holland, J.L. (1973). Making Vocational Choices. Prentice Hall, Inc. New Jersey.
- Kars, V. ve ark. (2014). Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Meslek Seçiminde Karşılaştığı Sorunlar ve Bu Sorunların Anksiyete ve Depresyonla İlişkisi. Dicle Tıp Dergisi. Diyarbakır.
- Khorshid, L. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. İzmir.

- Kıyak, S. (2006). Genel Lise Öğrencilerinin Meslek Seçimi Yaparken Temel Aldığı Kriterler. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- King, S. (1989). Sex Differences In a Causal Model Of Career Maturity. *Journal Of Counseling & Development*, 68(2), 208-215.
- Kuzgun, Y. (1995). Rehberlik ve Psikolojik Danışma. ÖSYM Yayınları. Ankara.
- O'Hara, P. Robert and Tiedman, D. (1963). Career Development. Choice and Adjustment. New York.
- Kuzgun, Y. (2000). Meslek Danışmanlığı. Nobel Yayın Dağıtım Ltd.Şti. Ankara
- Solmuş, T. (2007). Endüstriyel Klinik Psikoloji ve İnsan Kaynakları Yönetimi. Beta Basım A.Ş. İstanbul.
- Luzzo, D.A. (1995). Gender Differences In Colleg Student's Career Maturity and Perceived Barriers n Career Development. *Journal Of Counseling & Development*, 73 (3).
- May, R. (2013). Kendini Arayan İnsan. Okuyan Us Yayın Eğitim Danışmanlık Tıbbi Malzeme ve Reklam Hizmetleri San. Ve Tic. Ltd.Şti. İstanbul.
- Roe, A. (1957). Early determinants Of Vocational Choice. *Journal Of Counseling Psychology*. USA.
- Roe, A. (1956). Psychology Of Occupations. John Wiley and Sons Inc. New York.
- Öztemel, K. (2013). Lise Öğrencilerinin Kariyer Karar Verme Güçlüklerinin Yordayıcıları Olarak Algılanan Sosyal Destek ve Cinsiyet. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. Ankara.
- Uyguç, N. (2003). Cinsiyet, Bireysel Değerler ve Meslek Seçimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*. İzmir.
- Safran, C. ve ark. (1995). Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri ile Mesleki İlgileri Arasındaki İlişkiler: Pilot Bir Çalışma. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Bilimleri Dergisi*. İstanbul.
- Scharf, R.S. (1992). Applying Career Development Theory To Counseling. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Powell, D.F ve Luzzo, D.A. (1998). Evaluating Factors Associated With The Career Maturity Of High School Students. *The Career Development Quarterly*, 47 (2), 145-158.

- Winnicot, D. (2017). İnsan Doğası. Pinhan Yayıncılık. İstanbul.
- Onur, B. (1986). Gelişim Psikolojisi. V Yayınları Verso A.Ş. Ankara.
- Turan, Ü. (2018). Okulun ve Ailenin Öğrencilerin Meslek Seçimindeki Rolü. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Programı. Antalya.
- Vurucu, F. (2010). Meslek Lisesi Öğrencilerinin Meslek Seçimi Yeterliliği ve Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Programı. İstanbul.
- Yıldız, S. (2001). Kişilik ve Meslek Seçimi Arasındaki İlişki ve Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı. Bursa.
- Yanbastı, G. (1990). Kişilik Kuramları. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları. İzmir.
- Yelken, K. (2008). Orta Öğretim Son Sınıf Öğrencilerinin Üniversite Tercihlerini ve Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya.
- Zytowski, G.D. (1970). Psychological Influences On Vocational Development. Mifflin Company. Boston.

EK.1

KENDİNİ DEĞERLENDİRME ENVANTERİ

Açıklama:

Yetenek, ilgi ve değerlerinizi tanımanız için hazırlanmış bulunan bu envanter, yetenek, ilgi ve değerlerle ilgili durumları yansıtan sorulardan oluşmuştur. Her soruda sizin bir faaliyetin ne kadar sıklıkla yaptığınız veya bir şeye ne kadar önem verdiğiniz sorulmaktadır. Sizden istenen, soruları dikkatle okuyup cevabınızı, cevap kağıdına işaretlemenizdir.

Cevap kağıdında A “**Hiç bir zaman**”, B “**Ara sıra**”, C “**Sık sık**”, ve D “**Her zaman**” anlamına gelmektedir. Bazen de A “**Hiç önemli değil**”, B “**Pek önemli değil**”, C “**Önemli**”, D ise “**Çok önemli**” karşılığındadır. Kısaca, A bir tutumun, bir ilginin hiç olmadığına ya da en az düzeyde olduğuna, D ise en yoğun olduğuna işaret etmektedir. O halde siz bir faaliyeti hiç yapmıyor ya da ona hiç ilgi duymuyorsanız A harfinin, her zaman yapıyor ya da çok ilgi duyuyorsanız D harfinin, biraz ilgi duyuyorsanız B, oldukça ilgi duyuyorsanız C harfinin altındaki aralığı karalayacaksınız.

1. Bir açının kaç derece olduğunu doğru bir biçimde tahmin edebiliyor musunuz?
2. Bir yazıyı hızlı bir biçimde söyleyebiliyor musunuz?
3. Kalemleri düzgün bir biçimde söyleyebiliyor musunuz?
4. Sıfır, eşitlik, sonsuz gibi matematik kavramları kolaylıkla öğrenebildiniz mi?
5. Birbirine çok benzeyen karmaşık iki şekil arasındaki küçük farkı görebiliyor musunuz?
6. Bir problemin çözüm yolunu öğrendikten sonra benzer problemleri çözebiliyor musunuz?
7. Bir parçayı bir kere okuduktan sonra hemen özetleyebiliyor musunuz?

8. Sizin düzeyinizde bir matematik kitabından bir problemin çözüm yolunu kolaylıkla bulabiliyor musunuz?
9. Karmaşık bir geometrik şeklin sağa, sola, yukarıya ve aşağıya kaydırılması ile alacağı durumu göz önünde canlandırabilir misiniz?
10. Açınımı verilmiş bir geometrik cismin kapalı halini göz önünde canlandırabilir misiniz?
11. Kelime bilginiz, sözcük dağarcınız zengin midir?
12. Bir problemin çözümünü veren denklemi hemen kurabilir misiniz?
13. Öğrendiğiniz matematik kural ve ilkeleri fizik ve kimya dersinde karşılaştığınız problemlere uygulayabiliyor musunuz?
14. Matematik dersinde öğrendiğiniz ilkeleri ilk karşılaştığınız bir probleme uygulayıp çözümünü bulabiliyor musunuz?
15. Sık rastlanmayan türden bir geometrik cismin açınımını çizebilir misiniz?
16. Logaritma, sinüs gibi sembollerle yazılmış yazıları kolaylıkla okuyabiliyor musunuz?
17. Okuduğunuz bir parçada belirtilen fikirler arasında ilişki kurabiliyor musunuz?
18. Matematik bulmacaları çözer misiniz?
19. Karmaşık bir geometrik şeklin küçük bir parçasını bütünden soyutlayarak algılayabiliyor musunuz?
20. Bir problemin, size öğretilen çözüm yolundan farklı çözüm yollarını bulabiliyor musunuz?
21. Bir konuda edindiğiniz bilgileri, kendi sözcüklerimizle başkalarına aktarabiliyor musunuz?
22. Bir evin planına baktığınızda, evin yapılmış halini göz önünde canlandırabiliyor musunuz?
23. Bilginiz sembollerle yazılmış, ama daha önce hiç görmediğiniz bir matematik kitabını rahatlıkla okuyabiliyor musunuz?

24. Bir konuyu söz ve yazı ile anlatırken fikirleri doğru bir sıra ile verebiliyor musunuz?
25. Yabancı olduğu kapalı bir mekânda yönünüzü kolaylıkla bulabilir misiniz?
26. Bir yazıdaki fikir ve ifade hatalarını kolaylıkla görebiliyor musunuz?
27. Gelişi güzel parçalara ayrılmış bir şekli yeniden ve çabucak oluşturabiliyor musunuz?
28. Akıcı bir üslupla güzel yazı yazabiliyor musunuz?
29. Bir makinenin şemasına bakarak makineyi kurabilir misiniz?
30. Bir yazının ana ve yardımcı fikirlerini kolaylıkla bulabiliyor musunuz?
31. Başkalarına, kişisel sorunlarının çözümünde yardımcı olabiliyor musunuz?
32. El sanatları ya da resim kursuna gitmek ister misiniz?
33. İnanç ve düşüncelerinizi başkalarına kolaylıkla aktarılabilir mi?
34. Televizyondaki reklâmları eleştirir, daha iyi nasıl yapılabileceğini düşünür müsünüz?
35. Çeşitli kültürlerde çocuk yetiştirme yöntemlerini konulu bir konferansı dinlemek ister misiniz?
36. Ünlü yaşamlarının hayatlarını okur musunuz?
37. Her işinizi günü gününe yapar mısınız?
38. Mekanik bulmacalar çözer misiniz?
39. Evcil hayvanların hangi koşul ve ortamlarda daha iyi geliştirdiklerini inceler misiniz?
40. Gelecekte kendinizi bir laboratuarda araştırmacı olarak düşlediğiniz olur mu?
41. Müzik aletleri sergisini gezer misiniz?
42. Pazarlama ve satış yöntemlerini öğreten bir kursa devam etmek ister misiniz?

43. Pazarlama ve satış yöntemlerini öğreten bir kursa devam etmek ister misiniz?
44. Ünlü sanatçıların, ressamların hayatını inceler misiniz?
45. Söz ve davranışlarımızın başkaları üzerindeki etkisini öğrenmeye çalışır mısınız?
46. Yaşlılar yurdunda eğlence günleri düzenlemek ister misiniz?
47. Edebiyat ödülleri izler, ödül alan eserleri okur musunuz?
48. Ufak tefek besteler yapar mısınız?
49. Elektrikli oyuncakların nasıl işlediğini inceler misiniz?
50. Ailenin tarih boyunca değişimi konulu bir makaleyi okumaktan hoşlanır mısınız?
51. Tropikal çiçeklerin evlerde nasıl yetiştirileceği konulu bir konferansı dinlemeye gider misiniz?
52. Satranç oynar mısınız?
53. Evleri dolaşıp, bir ürünün tanıtımını yapmaktan hoşlanır mısınız?
54. Daktilo edilmiş bir yazının hatalarını düzeltmekten hoşlanır mısınız?
55. Şiir yazmayı hiç denediniz mi?
56. İnsan hakları konulu bir kompozisyon yazmak ister misiniz?
57. Her türlü araç ve gereç sağlansa bir radyo yapmayı dener misiniz?
58. Fizik, kimya ya da matematik alanında bir sorunla ilgili inceleme ya da proje yapar mısınız?
59. Bir çiftliğin yöneticisi olmayı düşünür müsünüz?
60. Çeşitli ülkelerin halka şarkılarını tanıtan program izler misiniz?
61. Konserleri, müzik programlarını izler misiniz?
62. Boş vakitlerinizde yoksul çocuklara parasız ders verir misiniz?
63. Sanat sohbetlerine katılır mısınız?
64. Tahta ve metalden ev eşyaları yapar mısınız?

65. Gazeteler için ilginç haberler derlemek ister misiniz?
66. Hikaye, deneme, anı yazmayı denediniz mi?
67. Bir iyin ince ayrıntıları ile uğraşır mısınız?
68. Tartışmalarda güçlü kanıtlar bularak görüşünüzü karşınızdakilere kabul ettirebilir misiniz?
69. Yaz aylarında bir dükkan ya da ticarethanede kendi isteğinizle çalıştınız mı?
70. Bir hastanede gönüllü olarak çalışmak ister misiniz?
71. Mimarlık ya da genel olarak sanat tarihi ile ilgili bir kitabı zevk duyarak okur musunuz?
72. Bir müzik aleti çalar mısınız?
73. Bahçede kaliteli meyve yetiştirmek ister misiniz?
74. Çeşitli hayvan ve bitkilerin yaşayışını inceler misiniz?
75. Çocukluğunuzda arkadaşlarınıza çiklet, çikolata, bilye gibi şeyler sattınız mı?
76. Okulda münazaralara katılır mısınız?
77. Bir evi veya salonu süslemekten hoşlanır mısınız?
78. Başkalarına dinletilecek düzeyde bir müzik aleti çalabiliyor musunuz?
79. Felakete uğrayan insanlar için yardım kampanyalarına katılır mısınız?
80. Bir kamp veya pikniğe gittiğinizde, çevredeki hayvan ve bitkileri inceler misiniz?
81. Okul gazetesine yazı yazar mısınız?
82. Gittiğiniz bir kentte insanların adetlerini inceler misiniz?
83. Model uçak yapmaya çalışır mısınız?
84. Fizik ve kimya problemleri çözmekten zevk alır mısınız?
85. Çeşitli yazarların üslup özelliklerini inceler misiniz?
86. Resim ya da elişleri yarışmalarına katılır mısınız?

87. Konuşurken çevrenizdeki insanların ilgisini çekebilir ve görüşlerinizi onlara kabul ettirebilir misiniz?
88. Müzik yarışmalarına katılır mısınız?
89. Ödevlerinizi zamanında, düzgün ve temiz bir biçimde yapar mısınız?
90. Okul kantinini ya da kooperatifini yönetmek ister misiniz?
91. Sakatlara beceri kazandırma kursunda gönüllü olarak çalışmak ister misiniz?
92. İşçilerin verimini arttırıcı yöntemler konulu bir makaleyi okur musunuz?
93. Evde bozulan aletleri onarır mısınız?
94. Deniz dibindeki hayatı gösteren bir filmi ilgi ve dikkatle izler misiniz?
95. Yeni çiçek türleri yetiştirmeyi dener misiniz?
96. Bir makinenin (Örnek, elektrik motoru) evriminin gösteren bir sergiyi gezmek ister misiniz?
97. Türkiye'nin nüfus özelliklerini inceleyen bir araştırma ekibinde çalışmak ister misiniz?
98. Yaptığınız herhangi bir işin temiz ve düzenli olması için özen gösterir misiniz?
99. Gazetelerde edebiyat ve tiyatro eleştirilerini okur musunuz?
100. Sizin gibi düşünmeyen insanları ikna etmek için uzun tartışmalara girer misiniz?
101. Altın, hisse senedi ve tahvil satışları ile ilgili konuşmalara katılır mısınız?
102. Köy kadınlarına çocuk bakım yöntemlerini anlamak ister misiniz?
103. Müzik akımlarını izler misiniz?
104. Boş vakitlerinizde çiçek, nakış, resim, heykel, karikatür vb. yapar mısınız?
105. Vahşi hayvanların hayvanat bahçesine uyumu konulu bir makaleyi okur musunuz?
106. Ünlü bilim adamlarının hayatını inceler misiniz?

107. Bir makinenin işlevini geliştirici yöntemler düşünür müsünüz?
108. Çevrenizdeki çeşitle makine ve cihazların bakımını yapar, onları bozmadan, iyi bir biçimde kullanır mısınız?
109. Mektupları, makbuzları, eski okul karnelerini vb. kağıtları saklar mısınız?
110. Gazetelerde karlı yatırım alanları ile ilgili haberleri izler misiniz?
111. Suçlu çocukları topluma kazandırma programında çalışmak ister misiniz?
112. Müzik dersleri alır mısınız ya da müzik dersini seçer misiniz?
113. Uzay araçlarının, roketlerinin evrimini gösteren bir sergiyi gezmek ister misiniz?
114. Evde bir hayvan (kuş, balık, kedi vb.) besler, bakımını yapar mısınız?
115. Çatışmaları yatıştırmada arabuluculuk yapar mısınız?
116. Edebiyatçılarla yapılmış röportajları izler misiniz?
117. En son bilimsel buluşlarla ilgili bir makaleyi okur musunuz?
118. Çevrenizdeki insanların davranışlarının nedenlerini araştırır mısınız?
119. Edebiyat tartışmalarına katılır mısınız?
120. Sanat eserlerini inceler, özelliklerini anlamaya çalışır mısınız?
121. Yoksullara yardım derneklerinden birinde çalışmak ister misiniz?
122. İnsanların satın alma eğilimlerini inceler misiniz?
123. Çevrenizde hazır cevap bir insan olarak tanınır mısınız?
124. Saksıda çiçek yetiştirir misiniz?
125. Aldığınız her şeyin ya da yaptığınız her işin düzenli bir biçimde kaydını tutar mısınız?
126. Roman, hikâye, şiir okur musunuz?
127. Televizyonda ekonomi ile ilgili haberleri ve açık oturumları izler misiniz?
128. Güzel konuşma ve başkalarını ikna edebilme gücünü geliştirici kurslara katılır mısınız?
129. Bilimsel proje sergilerini gezer misiniz?

130. Havuzlarda balık üretme yöntemlerini gösteren bir filmi ilgi ile izler misiniz?
131. Meydana getirilen herhangi bir el işine estetik bir yön, bir güzellik vermeye çalışır mısınız?
132. Gözleri görmeyen bir kimseye kitap okur musunuz?
133. Yazılarınızı, notlarınızı konularına göre sınıflar ve dosyalar mısınız?
134. İnsanların duygularını ve eğilimlerini inceler misiniz?
135. Resim sergisini, sanat galerilerini gezer misiniz?
136. Ünlü bestecilerin hayatını inceler misiniz?
137. Kamuoyu araştırmaları yapan bir kurumda araştırmacı olarak çalışmak ister misiniz?
138. Alet ve makine desenleri çizebilir misiniz?
139. Gelir harcamalarınızın ayrıntılı olarak hesabını tutar mısınız?
140. Kendinizi genellikle mutlu ve rahat hisseder misiniz?
141. Ünlü düşünürlerin ve toplum liderlerinin hayatlarını inceler misiniz?
142. Grup halinde yapılan işleri bireysel işlere tercih eder misiniz?
143. Bir iş yaparken ya da bir geziye çıktığınızda, önceden yaptığınız planın dışına çıkmak durumunda kalmak sizi rahatsız eder mi?
144. Alanınızda üstün başarı göstererek adınızı herkese duyurmak sizce önemli midir?
145. “İnsan gönlü neyi çekerse onu yapılmalıdır. Zevki erteleterek kendini çalışmaya insan yaşamayı unutabilir” diye düşünür müsünüz?
146. Bir salona girdiğinizde bütün başların size çevrilmesi ve sizden bahsedebilmesi hoşunuza gider mi?
147. Başkaları ile işbirliği halinde çalışmakla daha iyi bir iş ortaya koyma imkânı bulacağınıza inanır mısınız?
148. Bir işin her yönünü kendiniz yaparak ya da yapılmasını planlayarak işin tümüne hâkim olmaktan hoşlanır mısınız?

149. Kendinizi yetenekli gördüğünüz herhangi bir alanda yarışmalara katılır mısınız?
150. Öğrendiğiniz bir şeyi uygulamaya kalktığınızda, kendinizden bazı yenilikler katar mısınız?
151. Bir konuda başkalarının ne düşündüğünü veya bir işi nasıl yaptığını bilmeye önem verir misiniz?
152. Bir işe girince on ya da yirmi yıl sonra nereye geleceğinizi şimdiden bilmeye önem verir misiniz?
153. Yemeklerinizi hep belli saatlerde ve alıştığınız şekilde yemekten hoşlanır mısınız?
154. Bir işe başlamadan önce bütün ayrıntıları önceden planlar ve planlanan işleri aynen uygular mısınız?
155. Mesleğinizin yenilikler yapmaya olanak verecek bir meslek olması sizce önemli midir?
156. Hayal gücünüz zengin midir?
157. Mutlaka yüksek puanla öğrenci alan bir kurumda yükseköğrenim görmeniz gerektiğine inanıyor musunuz?
158. Kendi başınıza karar vermekte güçlük çeker misiniz?
159. Çevrenizde gördüğünüz sorunlara kimsenin bulamadığı değişik ve geçerli ve çözüm yolları arar mısınız?
160. Sırf kendinizi gösterme için toplantılarda söz alır mısınız?
161. Okula ya da işe belli saatlerde gitmekten ve yine belli saatlerde eve dönmekten hoşlanır mısınız?
162. Yeni şeyleri merak eder ve onları denemeye girişir misiniz?
163. Kazancı az da olsa işsiz kalma tehlikesi olmayan bir mesleği tercih eder misiniz?
164. Grup çalışmalarında ya da oyunlarında başkalarının görüş ve kararına güvenir misiniz?

165. Bir tartışmada çok değişik ve ilginç fikirler ileri sürer misiniz?
166. “Azıcık aşım kaygısız başım” özdeyişini ilke olarak benimser misiniz?
167. Yetenekli insanların bir yer edinmek için yarıştığı bir ortamda çalışmak ister misiniz?
168. Yksele bilmeniz ve adınızı duyabilmeniz için öncelikle iyi bir kazanç elde etmeniz gerektiğini düşünür müsünüz?
169. Tanınmış kimse olmak sizin için çok önemli midir?
170. Daima kendinizi aşmak, yaptığınız bir işi bir öncekinden daha iyi yapmak için çaba harcar mısınız?
171. Sizden daha büyük ve tecrübeli insanların görüşlerini almaya önem verir misiniz?
172. Toplumda iyi bir yer edinebilmek için her fırsattan yararlanmaya çalışır mısınız?
173. Hep aynı şekilde yapılan işler sizi sıkar mı?
174. Bir insanın bütün isteklerini para ile edilebileceğine inanır mısınız?
175. Gruplara nderlik, toplantılara başkanlık eder misiniz?
176. Başkaları kadar iyi yapamadığınız bir işi bırakıp başka işlere ynelmektense, onun üzerine düşüp başarıncaya kadar uğraşır mısınız?
177. Girdiğiniz il işte emekli oluncaya kadar çalışmayı düşünür müsünüz?
178. Yarışmaların insanlarda yaratıcı gleri harekete geçirdiğine inanır mısınız?
179. Kazanç ve başarının, tehlikeyi göze alabilen insanların hakkı olduğuna inanır mısınız?
180. Bir girişimde bulunmadan önce sonucun iyi olacağı yolunda kesin güvence arar mısınız?
181. Gireceğiniz mesleğin, adınızı duyurmanıza olanak verecek bir meslek olmasına çok önem verir misiniz?

182. Bir kimsenin çevresinde saygın kazanmasında kazancının önemli bir faktör olduğunu inanır mısınız?
183. Bulunduğunuz sosyal ve ekonomik durumdan daha iyi bir duruma geçmek sizin için önemli midir?
184. Bir iş yaparken çevrenizde danışabileceğiniz ve yardım alabileceğiniz insanlar olmasını ister misiniz?
185. Zeki, bilgili ve üstün nitelikli kimselerle arkadaşlık ederek geliştireceğinize inanır mısınız?
186. İhtiyaçlarınızı sınırlı tutarak kendinize yetecek düzeyde bir gelirle mutlu olabileceğinize inanır mısınız?
187. Seçtiğiniz meslekte gelişmek ve ilerlemek sizce önemli midir?
188. Günlerinizin birbirine benzemesi sizi rahatsız eder mi?
189. Her işi ciddiye alır mısınız?
190. Seçeceğiniz mesleğin iyi gelir sağlayan bir meslek olması sizce önemli midir?
191. Belli bir amacı gerçekleştirmek için insanları bir araya getirebilir misiniz?
192. İnsanların görev ve sorumluluklarını belirleyip çalışmalarını denetleyebilir misiniz?
193. Yaptığınız işleri başkalarınınkine ile karşılaştırır, eksiklerinizi gidererek herkesten daha iyi işler yapmaya çalışır mısınız?
194. Grup içinde en son kararı veren kişi olabiliyor musunuz?
195. Kazancı yüksek mesleklerin aynı zamanda itibarlı meslekler olduklarını düşünür müsünüz?
196. Çok par kazanmak, zengin olmak sizin için hayatta önemli bir hedef midir?
197. Değişik yerlerde yemek, daha önce hiç yemediğiniz yemekleri denemek ister misiniz?
198. Gelişmenizin ve ilerlemenizin, yeteneklerine uygun bir mesleğe girmekle mümkün olabileceği görüşünde misiniz?

199. Önemli sorumluluklar gerektiren görevleri istekle üstlenir misiniz?
200. Grup çalışmalarında ya da oyunlarında sizin görüş ve kararınızın uygulanması sizce önemli midir?
201. Yeni şeyleri denemekle geliştireceğinize inanır mısınız?
202. Bir iş yerinde karar veren ve sorumluluk taşıyan bir kişi olmak ister misiniz?
203. Nükte, espri yapar mısınız?
204. Hangi alanlarda yetenekli olduğunuzu düşünür müsünüz?
205. Yeni insanlar tanımaktan hoşlanır mısınız?
206. Konuşurken çevrenizdeki insanların ilgisini çekebilir, görüşlerinizi ve kararınızı onlara kabul ettirebilir misiniz?
207. Yaşama biçiminizde zaman zaman değişiklik yapabilme olanakları arar mısınız?
208. Daha çok gelir elde etme umudu ile sık sık iş değiştirmeyi göze alır mısınız?
209. Mesleğinizin ilginç ve hareketli bir yaşam sağlayan bir meslek olması sizce önemli midir?
210. Her zaman belli işleri yapmak, belli yerlere gitmek sizi sıkar mı?
211. Olur olmaz şeyler için kaygılanır ve üzülür müsünüz?
212. Çevrenizde daima yenilikler getiren yaratıcı bir kişi olarak tanınır mısınız?
213. Hangi alanlarda daha çok kazanç elde edebileceğinizi araştırır mısınız?
214. Mesleğinizde ilerlemek, varabileceğiniz en son noktaya erişmek için bütün gücünüzle çalışmayı planlıyor musunuz?
215. Mesleğinizde ilerlemek, varabileceğiniz en son noktaya erişmek için bütün gücünüzle çalışmayı planlıyor musunuz?
216. Daima başka insanlardan daha iyi olmak için çalışıyor musunuz?
217. Üzerinize aldığınız bir işi dikkatle ve titizlikle yapmaya çalışır mısınız?

218. Planlı ve düzenli bir yaşam sürmekle mutlu olabileceğinize inanır mısınız?
219. Bir yarışmayı kaybedince, kendinizi geliştirip yeni bir yarışmaya girer misiniz?
220. Toplumda adınızı, duyurmak ve itibarlı bir yer edinmek için her fırsattan yararlanmaya çalışır mısınız?
221. Bir mesleği incelerken öncelikle kazanç durumu hakkında bilgi edinmeye önem verir misiniz?
222. Hayatta her öğrenilen becerinin, hemen değilse bile, günün birinde kişinin meslek başarısını arttıracığınıza inanır mısınız?
223. Yüksek mevki sahibi kimselerin yaşama biçimlerini ve değerlerini benimsemeye çalışır mısınız?
224. Vaktinizi boş geçirmemeye, yeteneklerinizi geliştirici her türlü öğrenme fırsatını değerlendirmeye çalışır mısınız?
225. Toplumsal düzeyi ne olursa olsun, yaptığınız işte usta bir kişi olmak sizin için önemli midir?
226. Çalışırken sorumluluğu iş arkadaşları ile paylaşmak size rahatlık verir mi?
227. Toplumda itibar görebilmeniz için itibarlı bir meslek sahibi olmanız gerektiğine inanır mısınız?
228. Piyangodan yüklü bir para çıksa yine de bir meslek edinmek için uğraşır mısınız?
229. Yetenekli olduğunuz bir alanda, işleri başkalarının söylediği biçimde ya da alışıldığı gibi yapmak zorunda olmak sizi sıkar mı?
230. Size göre meslek, yetenekleri kullanma yolu mudur?

İNTİHAL RAPORU İLK SAYFASI

ÖZEL ORTA ÖĞRETİM KURUMLARINDA AKADEMİK BAŞARI VE YAŞIN MESLEKİ YETENEK İLGİ VE DEĞERLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

ORJINALLIK RAPORU

% 15	% 15	% 4	% 6
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	www.sehirhafizasi.sakarya.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
2	www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr İnternet Kaynağı	% 1
3	kudaka.org.tr İnternet Kaynağı	% 1
4	www.dusunenadamdergisi.org İnternet Kaynağı	% 1
5	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	% 1
6	Submitted to Istanbul University Öğrenci Ödevi	% 1
7	toad.halileksi.net İnternet Kaynağı	% 1
8	openaccess.maltepe.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1